

Національна наукова медична бібліотека України

Українська бібліотечна асоціація. Секція працівників медичних бібліотек

**Інформаційні технології у медичних
бібліотеках України:
матеріали дослідження**

Київ

2014

National Scientific Medical Library of Ukraine
Ukrainian Library Association. Section of Medical Librarians

Information Technology
in Medical Libraries of Ukraine:
Materials of Research

Kyiv

2014

Національна наукова медична бібліотека України

Українська бібліотечна асоціація. Секція працівників медичних бібліотек

**Інформаційні технології у медичних
бібліотеках України:
матеріали дослідження**

Київ

2014

УДК 004:[026:61](477)

ББК 231.015+Ч734(4Укр)712.2

I-742

Інформаційні технології у медичних бібліотеках України [Електронний ресурс] : матеріали дослідж. / авт.-уклад. О. Бруй ; наук. ред. Я. Сошинська ; макет. Ю. Смольянова ; Нац. наук. мед. б-ка України, Укр. бібл. асоц., Секція працівників мед. б-к. – Київ, 2014. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – 87 с. : 19 рис., 25 табл. – ISBN 978-966-97270-2-2.

У дослідженні визначено поточний стан окремих напрямів упровадження інформаційних технологій у медичних бібліотеках України: комп'ютеризація та Інтернет; зовнішні комунікаційні засоби (електронна пошта та веб-сайт); автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів; власні електронні ресурси бібліотек (е-каталог, предметно-орієнтовані бази даних, інституційний репозитарій, електронна (цифрова) бібліотека); зовнішні електронні ресурси у бібліотеці. Матеріали дослідження можуть бути корисними для бібліотекарів як медичних бібліотек, так і бібліотек інших типів та підпорядкувань.

Рекомендовано до випуску:

Президією Української бібліотечної асоціації, протокол №4 від 24.07.2014 р.;

Методичною радою Національної наукової медичної бібліотеки України, протокол №3 від 25.09.2014 р.;

Дозволено будь-яке некомерційне використання з посиланням на джерело.

ISBN 978-966-97270-2-2

© Національна наукова медична бібліотека України, 2014

© Українська бібліотечна асоціація, 2014

Зміст

<u>Вступ.....</u>	<u>5</u>
<u>1. Бібліотеки, що досліджувалися.....</u>	<u>9</u>
<u>2. Комп'ютеризація та Інтернет у медичних бібліотеках.....</u>	<u>11</u>
<u>2.1. Комп'ютери у медичних бібліотеках.....</u>	<u>11</u>
<u>2.2. Інтернет у медичних бібліотеках.....</u>	<u>13</u>
<u>3. Зовнішні комунікаційні засоби бібліотек: веб-сайти та електронна пошта</u>	<u>19</u>
<u>3.1. Веб-сайти медичних бібліотек.....</u>	<u>19</u>
<u>3.2. Електронна пошта у медичних бібліотеках.....</u>	<u>21</u>
<u>4. Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів.....</u>	<u>24</u>
<u>4.1. Застосування АБІС у медичних бібліотеках.....</u>	<u>24</u>
<u>4.2. Автоматизовані технологічні процеси та сервіси на базі АБІС.....</u>	<u>26</u>
<u>5. Власні інформаційні електронні ресурси медичних бібліотек</u>	<u>29</u>
<u>5.1. Інформаційні ресурси, що створюються та підтримуються медичними бібліотеками на базі АБІС.....</u>	<u>29</u>
<u>5.2. Інституційні репозитарії (відкриті електронні архіви) у медичних бібліотеках.....</u>	<u>33</u>
<u>5.3. Електронні бібліотеки у медичних бібліотеках.....</u>	<u>35</u>
<u>6. Зовнішні електронні ресурси у медичних бібліотеках.....</u>	<u>38</u>
<u>6.1. Способи доступу до зовнішніх електронних ресурсів.....</u>	<u>39</u>
<u>6.2. Типи електронних ресурсів, що надаються у користування.....</u>	<u>40</u>
<u>6.3. Управління електронними ресурсами.....</u>	<u>40</u>
<u>Висновки.....</u>	<u>43</u>
<u>Комп'ютеризація та Інтернет у бібліотеках.....</u>	<u>44</u>

<u>Зовнішні комунікаційні засоби бібліотек: електронна пошта, веб-сайт</u>	<u>45</u>
<u>Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів.....</u>	<u>47</u>
<u>Власні інформаційні електронні ресурси бібліотек</u>	<u>50</u>
<u>Зовнішні електронні ресурси</u>	<u>54</u>
<u>Додаток 1. Анкета дослідження «Інформаційні технології у медичних бібліотеках України».....</u>	<u>56</u>
<u>Додаток 2. Таблиці результатів дослідження «Впровадження інформаційних технологій у медичних бібліотеках України».....</u>	<u>65</u>

Вступ

В Україні функціонує розгалужена мережа медичних бібліотек: Національна наукова медична бібліотека України, 23 обласних наукових медичних бібліотеки та 1 Кримська республіканська установа «Наукова медична бібліотека», 19 бібліотек вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, 41 бібліотека науково-дослідних інститутів Національної академії медичних наук та Міністерства охорони здоров'я України, 104 бібліотеки медичних коледжів та медичних училищ і понад 650 бібліотек при лікувально-профілактичних установах (станом на 01.01.2014 р.). Національна наукова медична бібліотека України є методичним центром для мережі медичних бібліотек.

Медичні бібліотеки разом з іншими бібліотеками України розпочали впровадження інформаційних технологій у свою роботу з кінця 90-х років минулого століття. На сучасному етапі розвитку суспільства, медичної та суміжних наук і технологій користувачі медичних бібліотек потребують отримання необхідної інформації у найкоротший термін. Бібліотеки можуть це забезпечити лише за умови активного застосування інформаційних технологій, сучасних програмних і технічних засобів.

У листопаді 2013 р. - квітні 2014 р. Національною науковою медичною бібліотекою України було проведено дослідження впровадження інформаційних технологій у медичних бібліотеках України. Спочатку передбачалося, що дослідження буде охоплювати лише обласні наукові медичні бібліотеки та бібліотеки вищих медичних навчальних закладів. Пізніше було прийнято рішення розширити дослідження на бібліотеки медичних коледжів і медичних училищ та бібліотеки науково-дослідних інститутів. Саме цим, а також складною суспільно-політичною ситуацією в країні, обумовлений досить тривалий період проведення дослідження (6 місяців).

Мета дослідження

Метою дослідження було отримати загальну картину впровадження інформаційних технологій у медичних бібліотеках України для визначення шляхів та можливостей подальшої кооперації зусиль і координації дій медичних бібліотек щодо застосування інформаційних технологій, а також для визначення додаткових напрямів методичної підтримки медичних бібліотек Національною науковою медичною бібліотекою України.

Методи дослідження

Дослідження проводилося шляхом опитування через анкетування, аналіз річних звітів і веб-сайтів медичних бібліотек та організацій, підрозділами яких є бібліотеки.

Для проведення опитування було розроблено анкету (*див. Додаток 1*), що була розповсюджена серед медичних бібліотек електронною поштою, Укрпоштою та факсом.

Анкета складалася із 6 блоків запитань:

- Загальна інформація про бібліотеку.
- Технічні ресурси бібліотеки.
- Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів.
- Віддалені електронні ресурси у бібліотеці.
- Інституційний депозитарій.
- Електронна (цифрова) бібліотека.

Запитання анкети були закритого, відкритого та комбінованого типу. Респонденти мали можливість вибору відповідного варіанту (варіантів) відповіді у закритих запитаннях, що дозволило узагальнити результати за певними статистичними показниками. У комбінованих запитаннях респонденти, окрім вибору визначеного варіанту відповіді,

мали змогу вказати свій варіант у пункті «Інше», що дозволило виявити нові категорії у дослідженні. У відкритих запитаннях опитувані мали можливість самостійно сформулювати відповідь. Такі запитання використовувалися у блоці загальної інформації про бібліотеку та у блоці автоматизації бібліотечно-бібліографічних процесів. На основі цих запитань були визначені додаткові статистичні показники дослідження. Деякі респонденти зовсім не відповідали на певні запитання. Основні результати опитування наведено нижче, а детально всі статистичні показники подано у *Додатку 2 «Таблиці результатів дослідження «Інформаційні технології у медичних бібліотеках України».*

Якщо інформація, представлена у результатах анкетування, викликала запитання, проводилося уточнення через веб-сайти бібліотек та телефоном.

Оскільки із 41 бібліотеки НДІ анкети надіслали лише 12, то інформацію про основні показники напряму, що досліджувався, було взято із річних звітів бібліотек.

Дані аналізувалися на загальному рівні (всі бібліотеки-респонденти) та на рівні певних груп бібліотек, виділених за типом бібліотек. Окремо аналізувалися дані опитування Національної наукової медичної бібліотеки України.

Дані дослідження представлено за наступними напрямками:

- Комп'ютеризація та Інтернет у бібліотеках.
- Зовнішні комунікаційні засоби бібліотек: електронна пошта, веб-сайт.
- Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів.
- Власні електронні ресурси бібліотек (е-каталог, предметно-орієнтовані бази даних, авторитетні бази даних, інституційний репозитарій, електронна (цифрова) бібліотека).

- Зовнішні електронні ресурси у бібліотеці.

Аналіз упровадження інформаційних технологій у бібліотеках, що досліджувалися, за всіма визначеними напрямками здійснено лише на загальному рівні, оскільки інформація про 29 бібліотек НДІ бралася із річних звітів, в яких відображено не всі необхідні статистичні показники. За всіма визначеними показниками здійснено аналіз лише тих бібліотек, які пройшли опитування та надали відповідні дані.

Завдяки проведеному дослідженню була отримана інформація, необхідна для узагальнення стану впровадження інформаційних технологій у медичних бібліотеках України та визначення можливих шляхів кооперації у цьому напрямі, а також удосконалення методичної підтримки бібліотек мережі Національною науковою медичною бібліотекою України.

1. Бібліотеки, що досліджувалися

Мережа медичних бібліотек України (станом на 01.01.2014 р.) має у своєму складі 816 бібліотек та Національну наукову медичну бібліотеку України як методичний центр. До групи бібліотек, які планувалося досліджувати, не включено бібліотеки при лікувально-профілактичних установах. Таким чином, загальна кількість бібліотек, що досліджувалися, – 189, а саме: Національна наукова медична бібліотека України, 23 обласних наукових медичних бібліотеки та 1 Кримська республіканська установа «Наукова медична бібліотека», яку було приєднано до групи обласних бібліотек, 19 бібліотек вищих медичних навчальних закладів (ВНЗ), 41 бібліотека науково-дослідних інститутів (НДІ), 104 бібліотеки медичних коледжів та училищ.

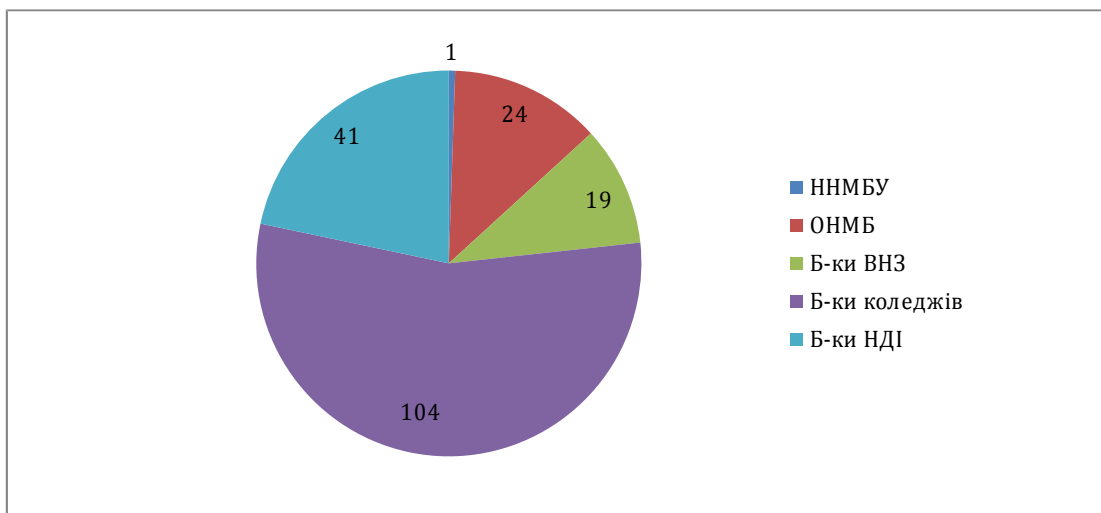

Рис. 1. Групи бібліотек, що досліджувалися

До обласних наукових медичних бібліотек, бібліотек ВНЗ та деяких бібліотек НДІ було надіслано анкети електронною поштою або безпосередньо на бібліотеку, або на головну організацію у випадках, коли бібліотеки не мають власної е-пошти. Також до деяких бібліотек НДІ анкети було надіслано факсом чи звичайною поштою. Анкетування бібліотек медичних коледжів та училищ проводилося через обласні наукові медичні бібліотеки.

Попередньо припускалося, що опитано буде 100% із 189 бібліотек, які склали групу бібліотек, що досліджувалися. Однак, навіть після повторної розсилки та неодноразового нагадування телефоном, у відповідь надійшло 107 анкет, що складає 78,7% від загальної кількості бібліотек групи дослідження. Тому було прийнято рішення основні показники 29 бібліотек НДІ, які не взяли участь в анкетуванні, досліджувати за річними звітами. Найменш дослідженою виявилася група бібліотек коледжів та училищ, оскільки не було можливості аналізувати річні звіти бібліотек цієї групи. Таким чином, було досліджено 72% (136 із 189) бібліотек.

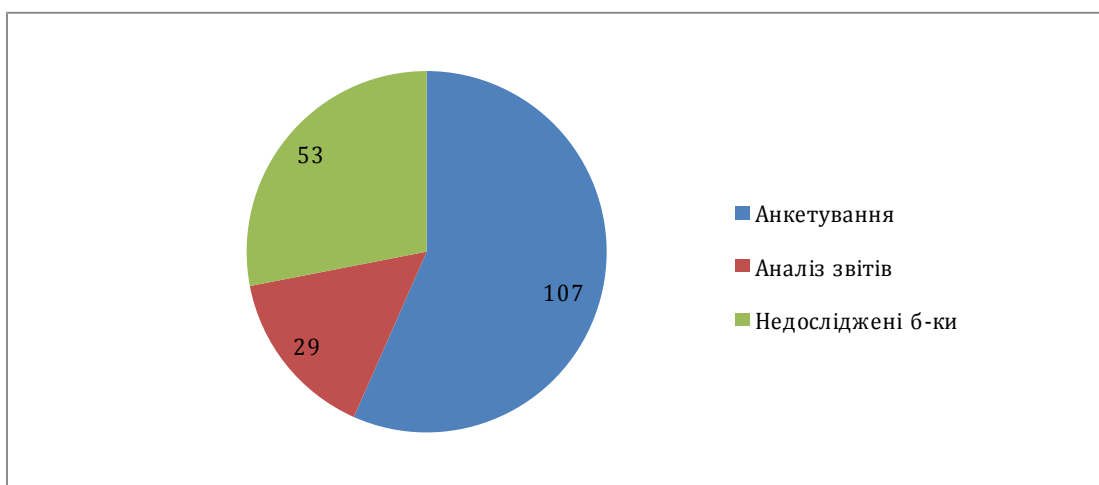

Рис. 2. Кількість бібліотек, досліджених різними методами

За групами бібліотек:

- обласні наукові медичні бібліотеки: досліджено через анкетування 100% бібліотек (24 із 24);
- бібліотеки ВНЗ: досліджено через анкетування 100% бібліотек (19 із 19);
- бібліотеки НДІ: досліджено 100% бібліотек (41 із 41), з них через анкетування 29,3% (12 із 41); близько 70,7% бібліотек (29) - за даними річних звітів;
- бібліотеки коледжів та училищ: досліджено 51 із 104 або 49% бібліотек через анкетування.

2. Комп'ютеризація та Інтернет у медичних бібліотеках

2.1. Комп'ютери у медичних бібліотеках

Дослідження комп'ютеризації бібліотек проводилося за наступними напрямками:

- чи використовують бібліотеки у своїй діяльності комп'ютери? Для цього аналізувалися як анкети бібліотек, так і річні звіти (бібліотеки НДІ, які не надіслали анкети);
- кількісні показники комп'ютеризації бібліотек (визначалися лише серед опитаних бібліотек).

Із 136 досліджених бібліотек 104 використовують комп'ютери, що складає 76,5% від загальної кількості досліджених бібліотек. За типами бібліотек комп'ютери використовують: у ННМБУ; 100% бібліотек ВНЗ, 100% ОНМБ; 46,3% усіх бібліотек НДІ та 80,4% опитаних бібліотек коледжів та училищ.

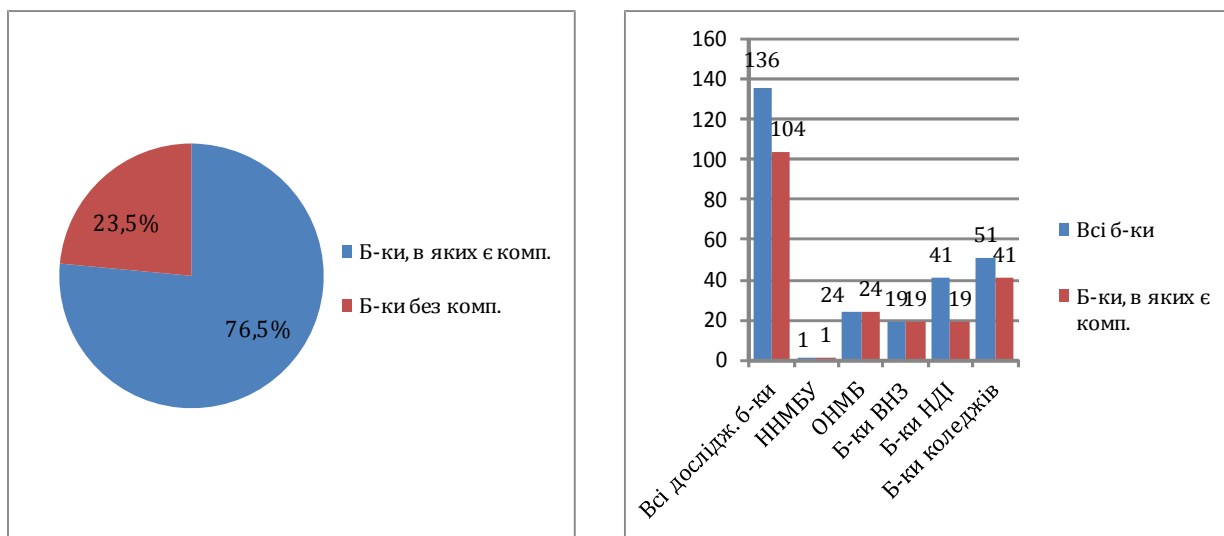

Рис. 3. Медичні бібліотеки, що використовують комп'ютери

Додаткові дослідження питань комп'ютеризації бібліотек було проведено лише серед бібліотек, які надіслали заповнені анкети.

Середня кількість комп'ютерів

Було визначено середню кількість комп'ютерів у медичних бібліотеках загалом та за типами бібліотек. У середньому на одну медичну бібліотеку припадає 10,8 комп'ютерів. У ННМБУ – всього 65 комп'ютерів. Окремо було визначено середнє значення кількості комп'ютерів у медичних бібліотеках без урахування ННМБУ. Це виявило, що найкращий стан комп'ютеризації (34,3 комп'ютери на одну бібліотеку) у бібліотеках ВНЗ; найгірший – у бібліотеках НДІ (2,2 комп'ютери на одну бібліотеку).

Таблиця 1.

Кількість комп'ютерів у медичних бібліотеках

	Опитані бібліотеки	Кількість комп'ютерів	
	Кількість	Загальна кількість	У середньому на 1 бібліотеку
ННМБУ	1	65	65,0
Бібліотеки ВНЗ	19	651	34,3
ОНМБ	24	216	9,0
Бібліотеки НДІ	12	25	2,1
Бібліотеки коледжів/ училищ	51	194	3,8
Всього без ННМБУ	106	1086	10,2
Всього	107	1 151	10,8

Комп'ютери, що потребують оновлення

Нами також ставилося запитання щодо необхідності заміни та модернізації наявних комп'ютерів. Було виявлено, що 27% від усіх комп'ютерів у медичних бібліотеках потребують оновлення. Це 24,6% комп'ютерного парку ННМБУ; 33% комп'ютерів у бібліотеках коледжів та училищ; 30,6% - в обласних бібліотеках; 25% комп'ютерів у бібліотеках ВНЗ та 8% - у бібліотеках НДІ.

Потреба у додаткових комп'ютерах

Бібліотеки також опитували на рахунок того, чи потрібні у бібліотеках додаткові комп'ютери і в якій кількості. Було виявлено, що 20 із 51 опитаних бібліотек коледжів та училищ, 7 із 24 обласних бібліотек та 3 із 19 бібліотек ВНЗ потребують додатково комп'ютери. Із 12 опитаних бібліотек НДІ використовують комп'ютери 7 і лише 2 з них зазначили, що потребують додатково комп'ютери.

Комп'ютери у бібліотеках використовуються як для адміністративної роботи та автоматизації бібліотечно-бібліографічних процесів, так і для доступу користувачів до електронних каталогів бібліотек та інших ресурсів, Інтернету тощо.

2.2. Інтернет у медичних бібліотеках

Дослідження використання Інтернету у медичних бібліотеках проводилося за декількома напрямками:

- чи підключені бібліотеки до Інтернету;
- яка потужність Інтернет-каналу;
- Інтернет як бібліотечна послуга.

Підключення медичних бібліотек до мережі Інтернет

71,3% усіх досліджених бібліотек (97 із 136) підключені до мережі Інтернет, а саме: ННМБУ; майже 100% обласних та бібліотек ВНЗ (19 із 19 бібліотек ВНЗ та 23 із 24 обласних бібліотек). Однак 23,5% опитаних бібліотек коледжів та училищ та 63,4% бібліотек науково-дослідних інститутів НЕ ПІДКЛЮЧЕНО ДО ІНТЕРНЕТУ, що негативно впливає на їхню діяльність та розвиток.

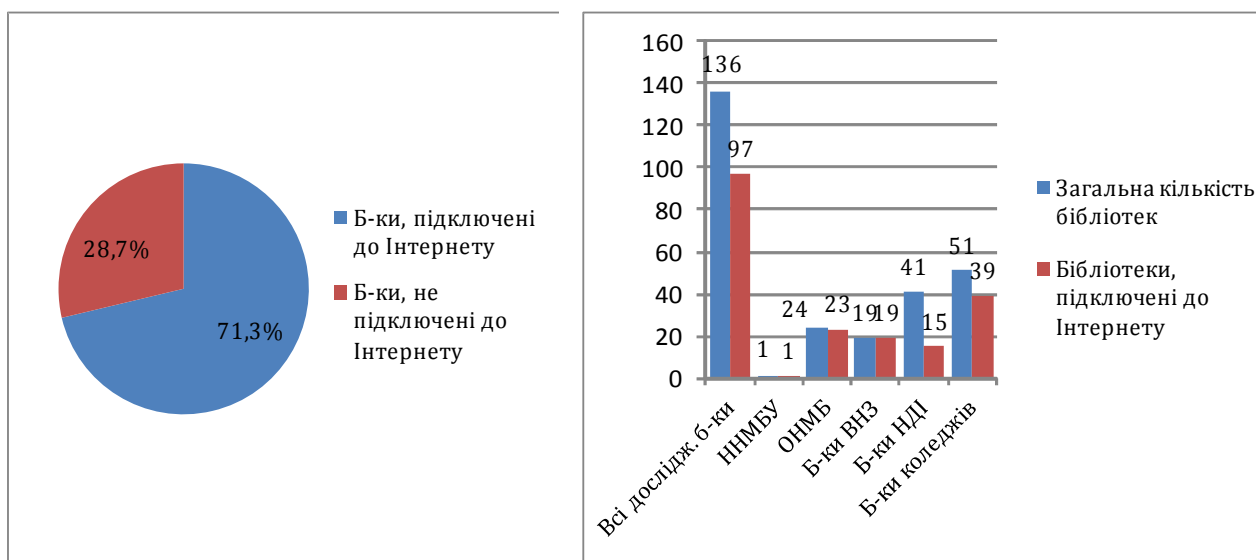

Рис. 4. Медичні бібліотеки, підключені до мережі Інтернет

Варто відзначити, що кількість бібліотек, підключених до Інтернету, майже повністю збігається із кількістю бібліотек, що використовують комп'ютери. Так, 100% бібліотек ВНЗ та 100% обласних бібліотек, які використовують комп'ютери, підключені до Інтернет. Лише 5 бібліотек коледжів та училищ та 2 бібліотеки НДІ, які використовують комп'ютери, не мають підключення до Інтернету.

Швидкість передачі даних через інтернет-канали

Щодо потужності інтернет-каналів, то 7 із 87 опитаних та підключених до Інтернету бібліотек не надали таких даних: 3 із 19

бібліотек ВНЗ; 2 із 6 бібліотек НДІ та 2 із 51 бібліотек коледжів та училищ. Тому інформацію про швидкість передачі даних через інтернет-канали представлено відносно тих бібліотек, які надали відповідні дані.

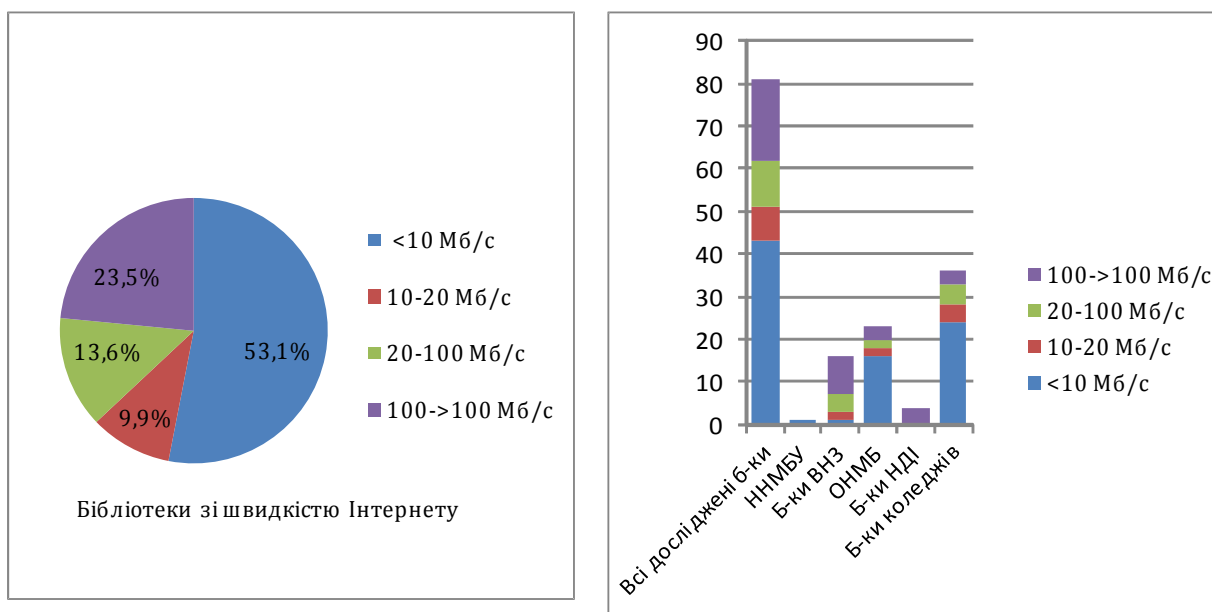

Рис. 5. Швидкість передачі даних інтернет-каналами у медичних бібліотеках

Інтернет-канал менше 10 Мб/с

Із 81 бібліотеки, що надали інформацію, 43 бібліотеки мають канал менше 10 Мб, що складає 53,1%. Серед них: ННМБУ; 69,6% (16 із 23) обласних медичних бібліотек; 67,6% (25 із 37) бібліотек коледжів та училищ, 6,3% (1 із 16) бібліотек ВНЗ.

Інтернет-канал від 10 до 20 Мб/с

Інтернет-канал від 10 до 20 Мб мають всього 9,9% (8 із 81) медичних бібліотек, а саме: 12,5% (2 із 16) бібліотек медичних ВНЗ; 10,8% (4 із 37) бібліотек коледжів та училищ, 8,7% (2 із 23) обласних медичних бібліотек.

Інтернет-канал від 20 до 100 Мб/с

Інтернет-канал від 20 до 100 Мб мають 13,6% бібліотек (11 із 81). Серед них: 25% (4 із 16) бібліотек медичних ВНЗ; 13,5% (5 із 37)

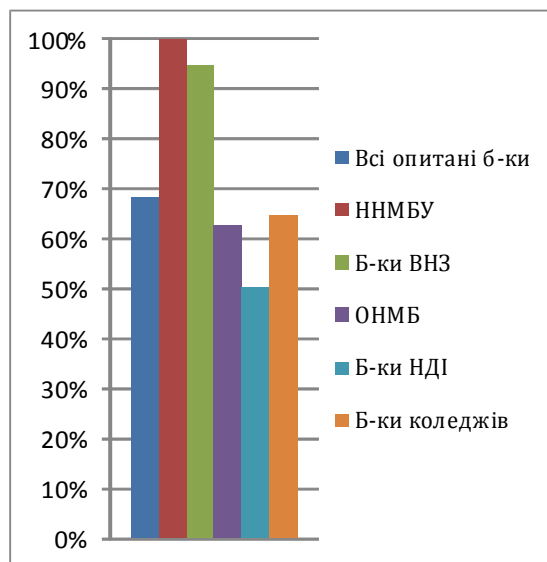
бібліотек коледжів та училищ, 8,7% (2 із 23) обласних медичних бібліотек.

Інтернет-канал 100 і більше Мб/с

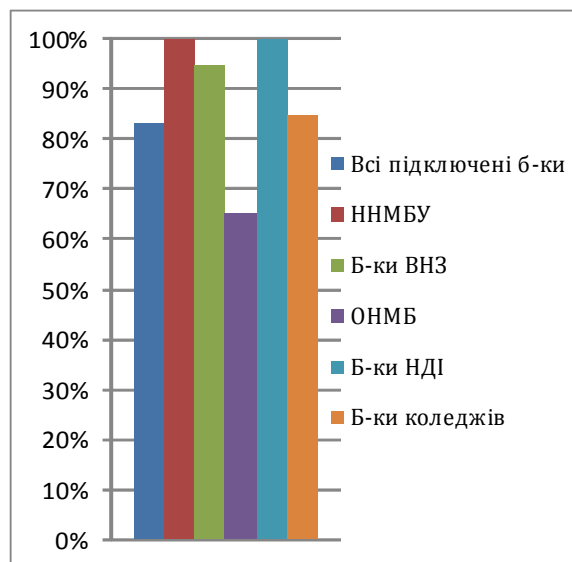
У 23,5% (19 із 81) бібліотек інтернет-канал 100 і більше Мб. Серед них: 100% (4 із 4) бібліотек НДІ; 56,3% (9 із 16) бібліотек медичних ВНЗ; 13% (3 із 23) обласних медичних бібліотек та 8,1% (3 із 37) бібліотек коледжів та училищ.

Доступ до Інтернету для користувачів

Надання доступу користувачам до Інтернету є стандартною послугою сучасної бібліотеки. Через Інтернет бібліотеки надають віддалений доступ до своїх електронних каталогів та інших власних баз даних, доступ до зовнішніх наукових та освітніх ресурсів, організовують дистанційні послуги. Більшість медичних бібліотек не є виключенням: 83% (73 із 88) опитаних та підключених до мережі бібліотек надає своїм користувачам доступ до Інтернету. Серед них ННМБУ; 100% (6 із 6) опитаних та підключених до Інтернету бібліотек НДІ; 94,7% (18 із 19) бібліотек ВНЗ; 84,6% (33 із 39) опитаних та підключених до Інтернету бібліотек коледжів та училищ, 65,2% (15 із 23) обласних бібліотек. Доступ надається як зі стаціонарних комп'ютерів, встановлених у бібліотеках, так із власних пристроїв користувачів через бездротовий Інтернет WiFi.

% від усіх опитаних б-к

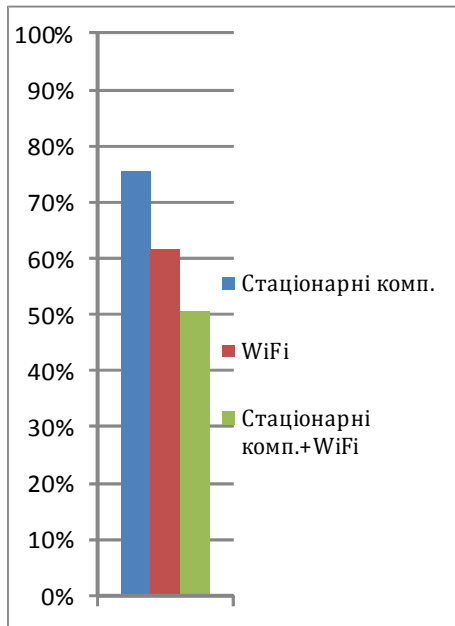
% від усіх опитаних та підключених до Інтернету б-к

Рис. 6. Бібліотеки, що надають доступ до Інтернету користувачам

Переважна більшість бібліотек - 75,3% (55 із 73) - надають користувачам доступ до Інтернету зі стаціонарних комп'ютерів; 61,6% (45 із 73) - через бездротовий Інтернет WiFi; 50,7% (37 із 73) бібліотек використовують для цього як стаціонарні комп'ютери, так і WiFi.

Якщо аналізувати бібліотеки за типами, то з'ясуємо, що доступ до Інтернету для користувачів обома способами надають: ННМБУ; близько 88,9% (16 із 18) бібліотек ВНЗ; 53,3% (8 із 15) обласних бібліотек; 33,3% (11 із 33) бібліотек коледжів та училищ, 16,7% (1 із 6) бібліотек НДІ.

Доступ до Інтернету тільки зі стаціонарних комп'ютерів надають 11 із 33 бібліотек коледжів та училищ; 9 із 18 бібліотек ВНЗ та 2 із 5 бібліотек НДІ. Доступ до Інтернету тільки через WiFi надають 6 із 33 бібліотек коледжів та училищ та 2 із 5 бібліотек НДІ.

% від б-к, які надають доступ до Інтернету користувачам

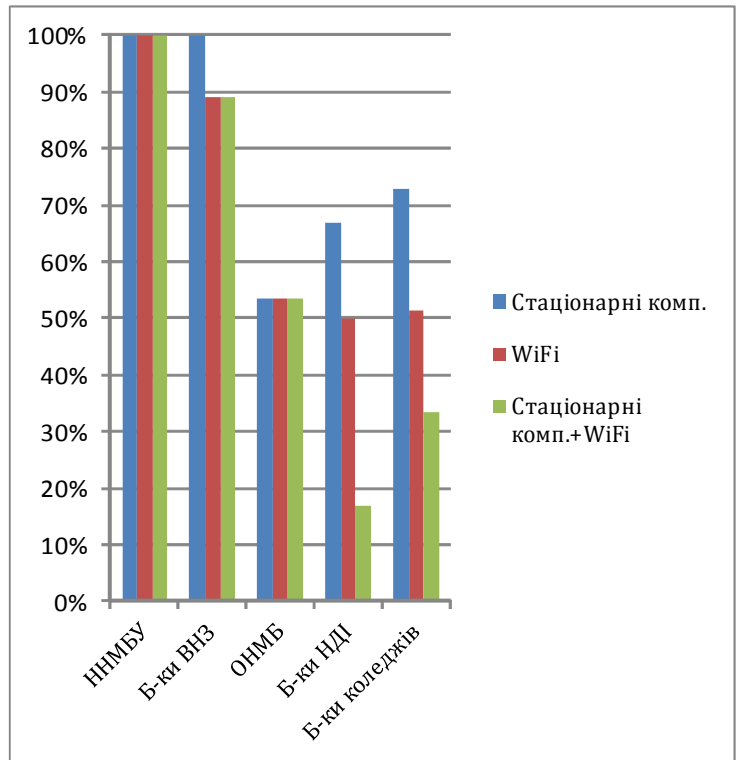

Рис. 7. Способи надання послуги доступу до Інтернету у медичних бібліотеках

3. Зовнішні комунікаційні засоби бібліотек: веб-сайти та електронна пошта

До зовнішніх комунікаційних засобів, які пов'язані із ІТ, належать: електронна пошта, веб-сайт, соціальні мережі, електронні видання тощо. Однак саме електронна пошта та веб-сайт є основними зовнішніми каналами, через які бібліотека поширює та/або обмінюється інформацією з фізичними і юридичними особами, які знаходяться поза її межами та до яких належать: користувачі, установи та органи, яким підпорядкована бібліотека, партнери, колеги та ін. Через веб-сайт та електронну пошту бібліотека має змогу інформувати та організовувати свої послуги.

Нами аналізувалися відомості, надані у блоці анкети «Загальна інформація про бібліотеку», веб-сайти бібліотек та організацій, яким вони підпорядковані (ВНЗ, НДІ, коледжів та училищ).

3.1. Веб-сайти медичних бібліотек

Медичні бібліотеки досліджувалися на предмет представлення себе та своїх послуг через веб-сайти. Було виявлено, що більшість бібліотек, які є структурними підрозділами інших організацій (ВНЗ, коледжів та училищ, НДІ), не підтримують окремий веб-сайт. Часто це може бути сторінка бібліотеки на загальному сайті основної організації. Отже, 33,8% (46 із 136) досліджених бібліотек представляють себе через веб-сайти (окремі сайти бібліотек та сторінки на загальних сайтах організацій), з них: ННМБУ; 100% (19 з 19) бібліотек ВНЗ; 62,5% (15 з 24) обласних бібліотек; 22% (9 з 41) бібліотек НДІ та лише 3,9% (2 з 51) бібліотек коледжів та училищ.

18,4% (25 із 136) досліджених бібліотек підтримують окремі веб-сайти, з них: ННМБУ; 42,1% (8 із 19) бібліотек ВНЗ та 62,5% обласних бібліотек (15 із 24). Серед опитаних бібліотек коледжів та училищ лише

одна бібліотека - Бібліотека Кам'янець-Подільського медичного училища - підтримує окремий веб-сайт. Бібліотеки НДІ окремі веб-сайти не підтримують.

Окремо варто відзначити, що більшість бібліотек ВНЗ - 57,9% (11 із 19) - розміщують інформацію про бібліотеку на загальному веб-сайті ВНЗ. Що стосується бібліотек НДІ, то всі бібліотеки, які представляють себе через веб-сайти (9 із 41 бібліотеки), не підтримують окремих веб-сайтів, а розміщують інформацію на загальному веб-сайті НДІ. Оглядову інформацію на загальному сайті навчального закладу про себе розміщує лише одна із бібліотек коледжів та училищ - Бібліотека Кіровоградського медичного коледжу.

Аналізуючи представлення інформації про бібліотеки на загальних веб-сайтах установ, яким вони підпорядковані, слід відмітити, що інформація про бібліотеки ВНЗ представляється більш детально, структуровано та розгалужено, інформація ж про бібліотеки НДІ та бібліотеки коледжів та училищ має загальний оглядовий характер.

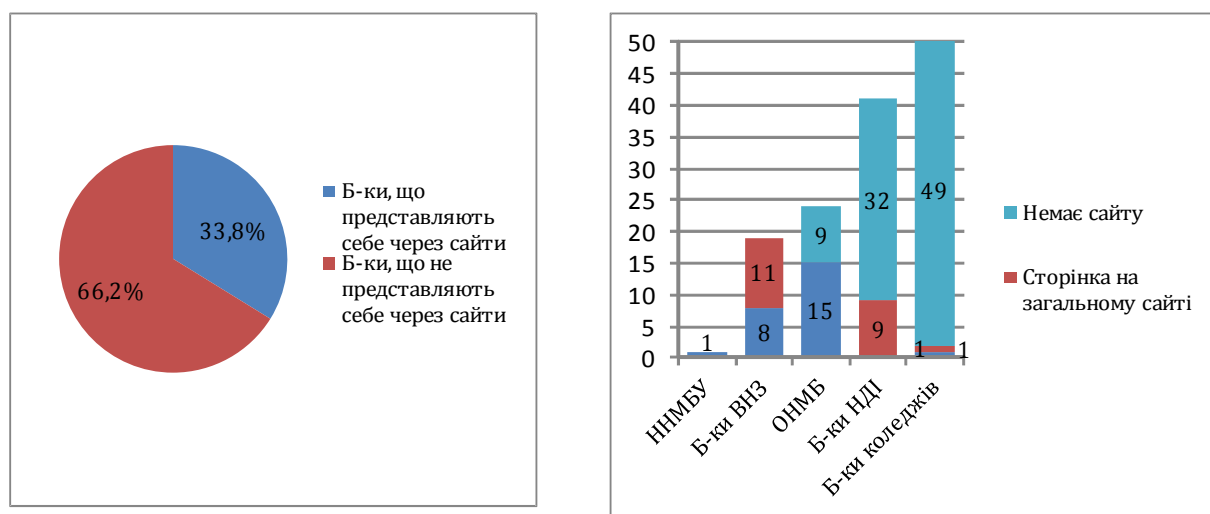

Рис. 8. Веб-сайти медичних бібліотек

Деякі медичні бібліотеки представляють себе у мережі Інтернет через блоги. З-поміж усіх опитаних бібліотек це: Наукова бібліотека Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, Бібліотека

Української медичної стоматологічної академії та Наукова бібліотека Запорізької медичної академії післядипломної освіти (всі три не підтримують окремий веб-сайт, але мають окремі сторінки на загальних сайтах ВНЗ), Херсонська обласна наукова медична бібліотека (підтримує також окремий веб-сайт), Бібліотека Дніпропетровського медичного училища (не підтримує окремого веб-сайту та не представлена окремою сторінкою на сайті училища).

Питання використання соціальних мереж медичними бібліотеками тут не досліджувалося.

3.2. Електронна пошта у медичних бібліотеках

Використання електронної пошти у бібліотеках досліджувалося у наступних аспектах:

- чи використовується електронна пошта для зовнішньої комунікації і якщо так, то
- який саме тип електронної скриньки: корпоративна чи особиста, домен організації чи зовнішні поштові сервіси.

Було виявлено, що 69,9% досліджених бібліотек (95 із 136) використовують електронну пошту. Серед таких бібліотек: ННМБУ; 100% університетських та обласних бібліотек; 51,2% (21 із 41) усіх бібліотек НДІ, а також 58,8% (30 із 51) досліджених бібліотек коледжів та училищ.

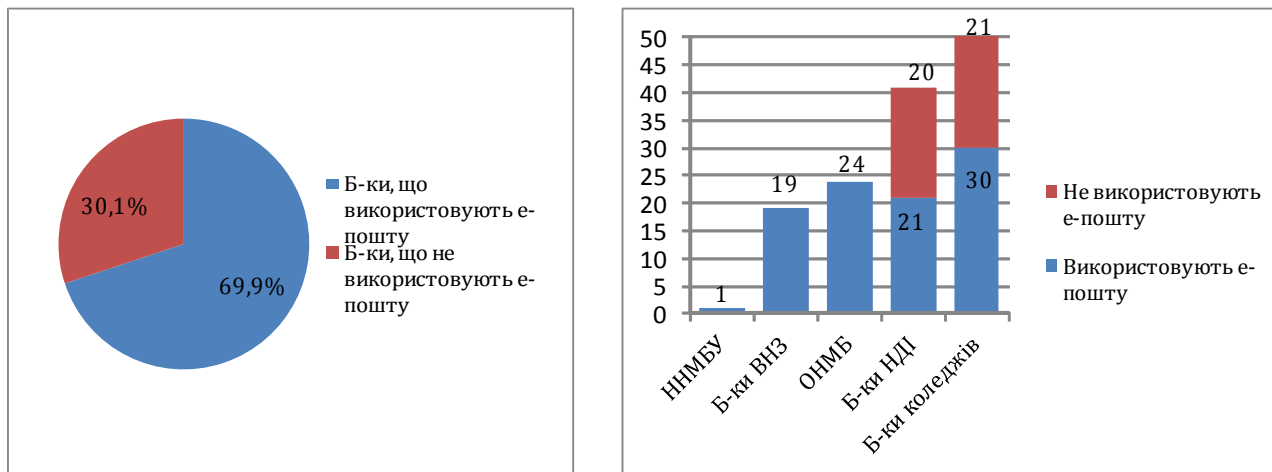

Рис. 9. Електронна пошта у медичних бібліотеках
Типи електронної пошти за групами бібліотек

Корпоративну електронну пошту і загальну бібліотечну скриньку під власним доменом чи доменом організації, якій підпорядковані, використовують: ННМБУ; 52,6% (10 із 19) бібліотек ВНЗ; 12,5% (3 із 24) обласних бібліотек; 4,8% (1 із 41) бібліотек НДІ та зовсім не використовують бібліотеки коледжів та училищ.

Персональні скриньки корпоративної е-пошти під власним доменом чи доменом організації, якій підпорядковані, використовують лише 15,8% (3 із 19) бібліотек ВНЗ. Решта бібліотек не використовують такий тип електронної пошти для офіційної зовнішньої комунікації.

Переважає більшість обласних медичних бібліотек – 83,3% (20 із 24) - користуються корпоративною е-поштою, створеною на зовнішніх поштових сервісах, таких як gmail, rambler.ru, mail.ru та ін. Такий тип е-пошти також використовують: ННМБУ; 42,1% (8 із 19) бібліотек ВНЗ, 19% (4 із 41) бібліотек НДІ та 13,3% (4 із 51) бібліотек коледжів та училищ.

76,7% із опитаних бібліотек коледжів та училищ, які використовують електронну пошту (23 із 30), та 66,7% (14 із 21) бібліотек НДІ користуються загальними поштовими скриньками навчальних закладів. При цьому переважна більшість цих поштових

скриньок розміщені на зовнішніх поштових серверах, а не під корпоративним доменом установ.

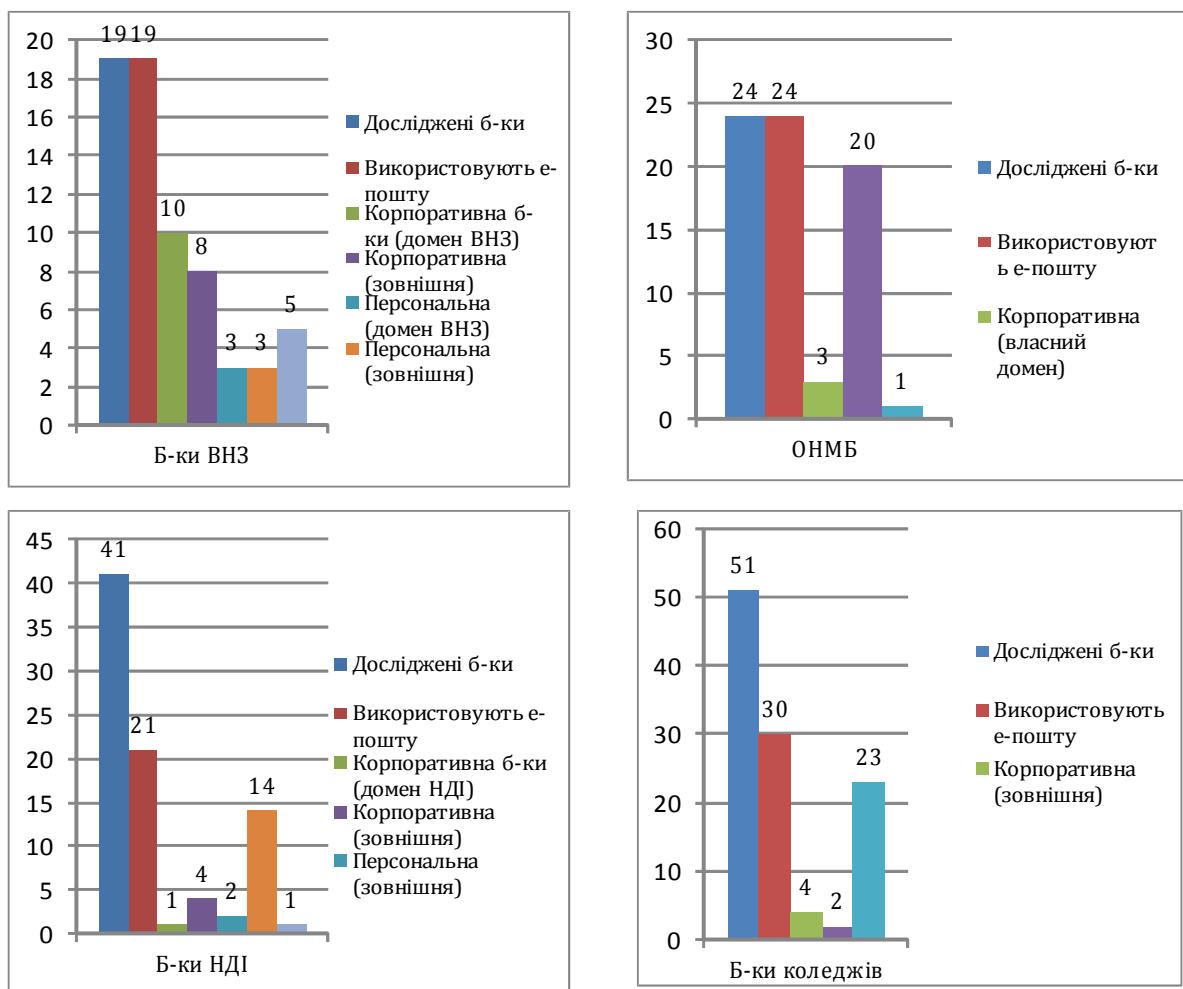

Рис. 9. Типи електронної пошти за групами бібліотек

У деяких бібліотеках також використовуються персональні скриньки директора або заступників на зовнішніх поштових сервісах. Серед бібліотек, які використовують ЛИШЕ такий тип е-пошти, - 3 бібліотеки коледжів та училищ, 2 бібліотеки ВНЗ та 1 обласна медична бібліотека. Це, на нашу думку, пов'язане із відсутністю підключення бібліотек до мережі Інтернет та недостатньою комп'ютеризацією як бібліотек НДІ та бібліотек коледжів та училищ, так і організацій, яким вони підпорядковані.

4. Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів

Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів у бібліотеках здійснюється на основі автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем (АБІС). Більшість АБІС, які застосовуються у медичних бібліотеках, надають можливість автоматизувати всі технологічні процеси бібліотеки, пов'язані з традиційними фондами: від комплектування до списання документів. За допомогою АБІС бібліотеки створюють та підтримують власні електронні каталоги, предметно-орієнтовані бібліографічні бази даних, авторитетні файли.

У нашому дослідженні ми визначали наступні позиції відносно впровадження АБІС у медичних бібліотеках:

- чи використовуються АБІС у бібліотеках і які саме;
- які технологічні процеси автоматизовано бібліотеками;
- які міжнародні стандарти та лінгвістичне забезпечення використовується при створенні електронних каталогів.

Дослідження вказаних аспектів упровадження АБІС у бібліотеках дозволить розвивати корпоративні проекти з каталогізації: від простого обміну бібліографічними записами до створення повноцінного зведеного каталогу медичних бібліотек України та розвитку бібліотеками на його основі дистанційних сервісів (таких як МБА, електронна доставка документів та ін.).

4.1. Застосування АБІС у медичних бібліотеках

За допомогою проведеного анкетування та аналізу звітів було виявлено, що із 136 досліджених бібліотек лише 51 (37,5%) бібліотека використовує АБІС для автоматизації бібліотечно-бібліографічних процесів. З них 4 бібліотеки (3 університетські та 1 бібліотека НДІ) використовують декілька АБІС.

За категоріями бібліотек АБІС використовують: ННМБУ; 100% бібліотек ВНЗ; 79,2% (19 із 24) обласних бібліотек; 17,6% (9 із 51 досліджених) бібліотек коледжів та училищ та лише 3 (7,3%) бібліотек НДІ.

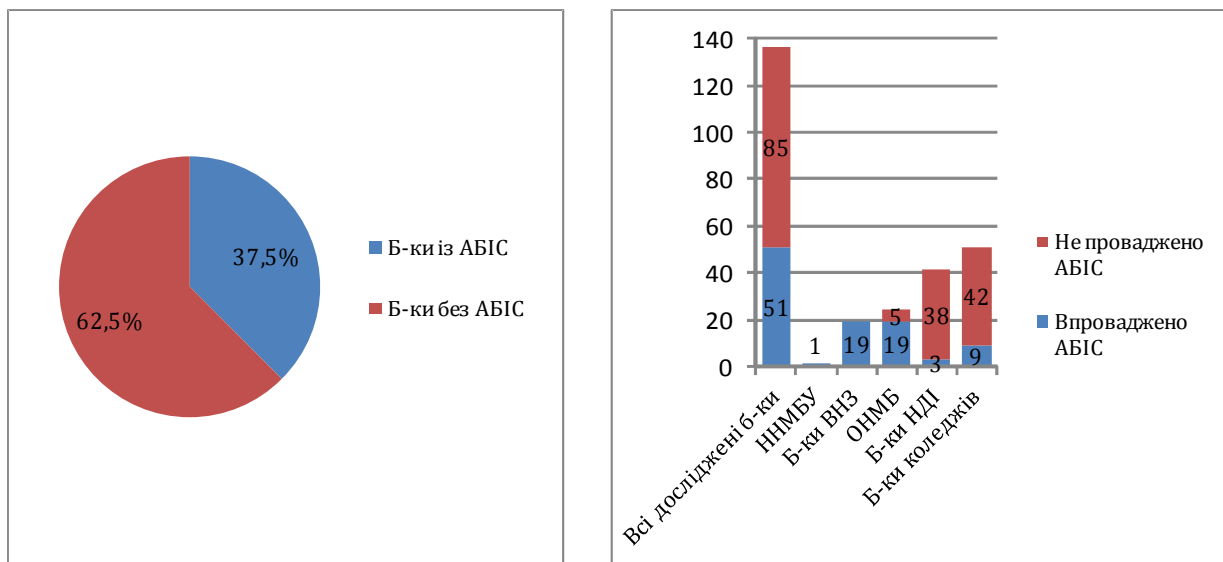

Рис. 10. Упровадження АБІС у бібліотеках

Досліджуючи, які саме АБІС використовуються медичними бібліотеками, було виявлено, що 70,6% (36 із 51) бібліотек працюють з Ірбіс різних версій (від демоверсії до Ірбіс 64); 7,8% (4 із 51) бібліотек використовують Бібліограф (Політек-Софт); по 5,9% (3 із 51) бібліотек застосовують УФД Бібліотеку та Unilib; 3,9% (2 із 51) бібліотек використовують LiberMedia, 2% (1 із 51) бібліотек впровадили МАРК-SQL та 11,8% (6 із 51) працюють з іншими АБІС.

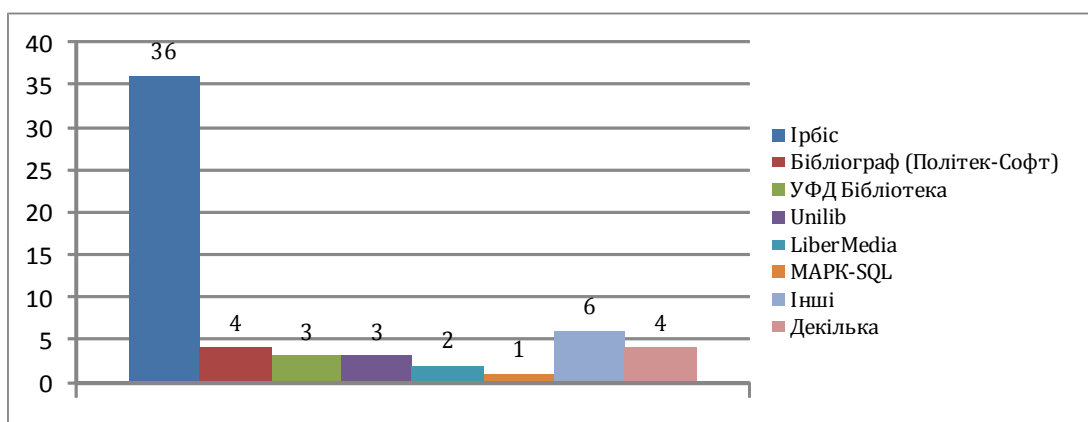

Рис. 11. АБІС, що використовуються у бібліотеках

4.2. Автоматизовані технологічні процеси та сервіси на базі АБІС

Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів у бібліотеках досліджувалася серед бібліотек, які працюють з АБІС.

Каталогізація

Вивчаючи питання, які саме технологічні процеси автоматизовані у бібліотеках, було виявлено, що у 100% (51 із 51) бібліотек автоматизовано процес каталогізації, при цьому створюються або електронний каталог, або картотеки чи списки літератури (залежно від можливостей АБІС).

Комплектування

У 52,9% (27 із 51) бібліотек автоматизовано процес комплектування. До таких бібліотек належать: ННМБУ; 68,4% (13 із 19) бібліотек ВНЗ; 66,7% (6 із 9) бібліотек коледжів та училищ; 36,8% (7 із 19) обласних бібліотек. Не автоматизовано комплектування у жодній бібліотеці НДІ.

Книговидача

Автоматизована книговидача значно спрощує управління відносинами «користувач-бібліотека». За умови ведення автоматизованої книговидачі, окрім зручності ведення самого процесу видачі та повернення документів, і бібліотека, і користувачі мають змогу слідкувати за термінами видачі, заборгованістю та ін. Однак лише 21,6% (11 із 51) бібліотек проводять книговидачу в автоматизованому режимі. Серед них 10 із 19 бібліотек ВНЗ (52,6%) та 1 із 19 обласних бібліотек (5,3%). Інші бібліотеки не впровадили автоматизовану книговидачу.

Штрихове кодування

Автоматизована книговидача безпосередньо пов'язана із введенням штрихового кодування. Усі бібліотеки, в яких запроваджено автоматизовану книговидачу, мають повністю або частково штрихкодований фонд та продовжують поточне штрихове кодування нових надходжень.

Серед решти бібліотек, які не впровадили штрихове кодування та автоматизовану книговидачу, запровадити найближчим часом штрихове кодування планують 50% (20 із 40). Серед них: ННМБУ; 100% (9 із 9) бібліотек ВНЗ; 33,3% (3 із 9) бібліотек коледжів та училищ, 38,9% (7 із 18) обласних бібліотек. Жодна із бібліотек НДІ запроваджувати штрихове кодування (а значить і автоматизовану книговидачу) не планує.

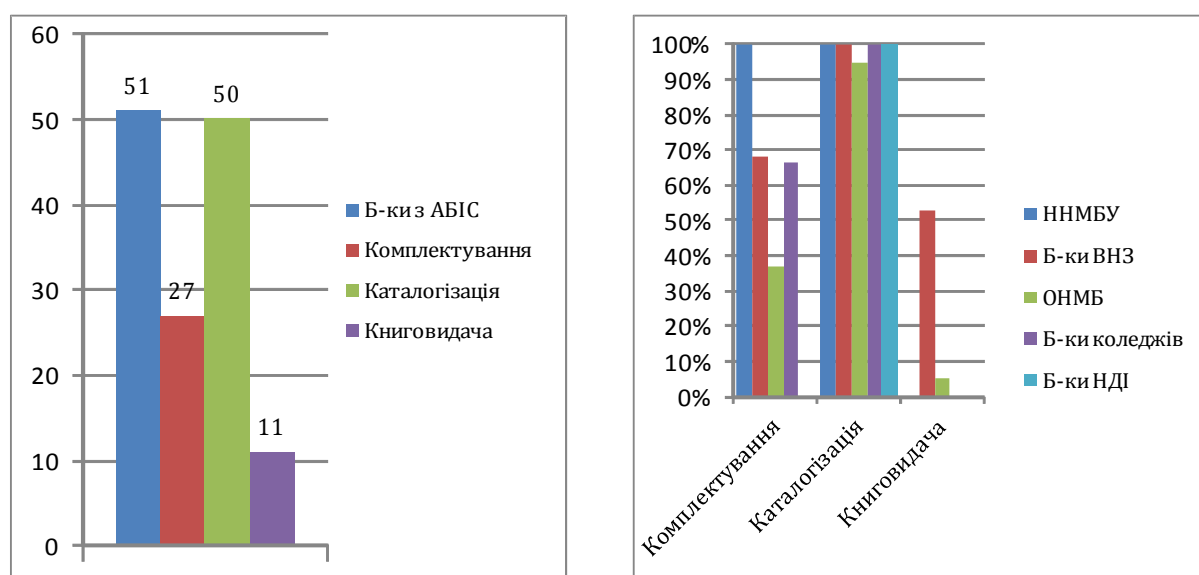

Рис. 12. Автоматизація технологічних процесів у медичних бібліотеках

АБІС і комунікативні формати

Однак не всі АБІС, що застосовуються у бібліотеках, підтримують комунікативні формати (UNIMARC чи MARC 21). Тільки в 39 із 51, що складає 76,5% усіх бібліотек, які мають АБІС, і лише 28,7% (39 із 136) від усієї кількості досліджених бібліотек працюють в АБІС, які підтримують

комунікативні формати. Це означає, що менше третини медичних бібліотек вказаних категорій можуть брати участь у корпоративних проектах, адже використання комунікативних форматів є обов'язковою умовою для обміну та передачі бібліографічних та авторитетних даних між АБІС або іншими інформаційними системами.

Жодного комунікативного формату не підтримують: УФД Бібліотека, Бібліограф (Політек-Софт) та АБІС власної розробки. Ірбіс, Unilib та LiberMedia підтримують лише Unimarc та формати, похідні від нього. Лише MAPK-SQL підтримує і Unimarc, і MARC 21.

5. Власні інформаційні електронні ресурси медичних бібліотек

З розвитком інформаційних технологій перелік інформаційних ресурсів (продуктів), що створюються та підтримуються бібліотеками, у тому числі тими, що досліджувалися, постійно розширюється.

Дослідження медичних бібліотек стосувалося таких інформаційних ресурсів: електронні каталоги, предметно-орієнтовані бази даних, авторитетні бази даних, інституційні репозитарії, електронні (цифрові) бібліотеки.

5.1. Інформаційні ресурси, що створюються та підтримуються медичними бібліотеками на базі АБІС

Питання створення власних інформаційних продуктів медичними бібліотеками (як-то е-каталог, предметно-орієнтовані бази даних, авторитетні бази даних) досліджувалися на прикладі тих бібліотек, що працюють з АБІС.

Електронні каталоги

Основним інформаційним продуктом, що створюється бібліотеками на базі АБІС, є електронний каталог, який представляє актуальний фонд бібліотеки, надає можливість релевантного пошуку документів та на основі якого можуть надаватися користувачам послуги книговидачі, МБА, ЕДД та ін.

Так, електронний каталог (як бібліографічну базу даних з можливістю пошуку) створюють: ННМБУ; 100% (3 із 3) бібліотек НДІ; 94,7% (18 із 19) обласних бібліотек; 89,5% (17 із 19) бібліотек ВНЗ; 88,9% (8 із 9) бібліотек коледжів та училищ; всього – 92,2% (47 із 51) медичних бібліотек. Решта 0,8% (4 із 51) бібліотек ведуть картотеки чи

списки фонду, тобто каталогізують нові надходження у вигляді, що передбачається АБІС, які використовуються в їхніх бібліотеках.

Доступ до електронного каталогу бібліотеки надають користувачам, насамперед, через спеціальні модулі АБІС у мережі бібліотек.

І хоча, як зазначено вище, 92,2% бібліотек створюють електронний каталог та надають до нього доступ, лише 34% (16 із 47) з цих бібліотек представляють його через WEB OPAC у мережі Інтернет. WEB OPAC доступний для користувачів ННМБУ; 64,7% (11 із 17) бібліотек ВНЗ та 22,2% (4 із 18) обласних бібліотек. Бібліотеки НДІ та бібліотеки коледжів та училищ не представляють свій е-каталог через WEB OPAC. І лише 4 бібліотеки ВНЗ з усіх 47 бібліотек пропонують користувачам сервіс електронного замовлення видань через АБІС.

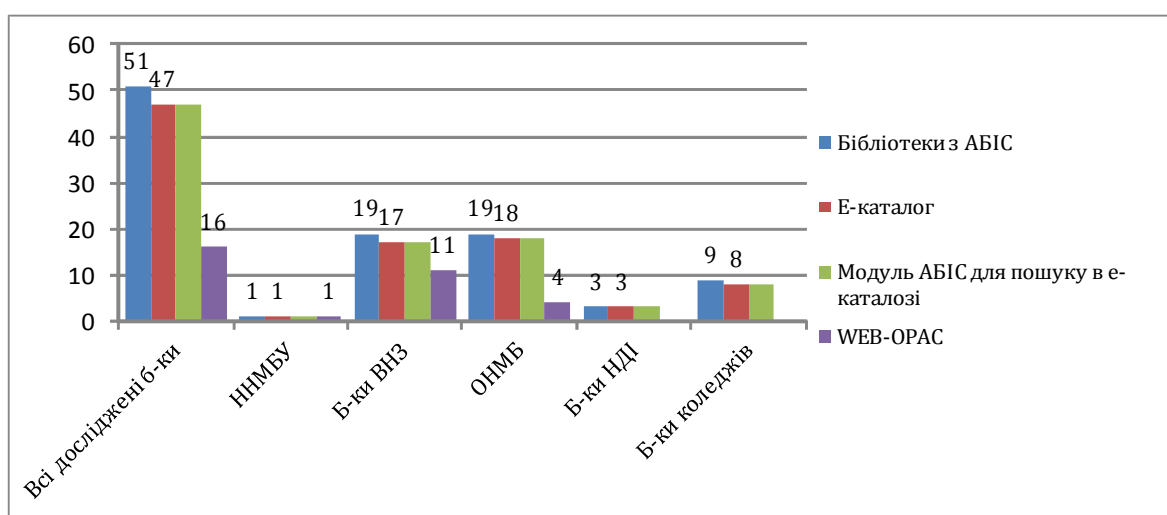

Рис. 13. Електронні каталоги медичних бібліотек

Лінгвістичне забезпечення електронних каталогів

Досліджуючи інші засоби лінгвістичного забезпечення електронних каталогів, було виділено наступні: комунікативні формати, про які йшлося вище, правила каталогізації, системи класифікації та предметизації.

Стосовно правил каталогізації було виявлено, що 100% бібліотек використовують ДСТУ ГОСТ 7.1-2006 «Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

Якщо аналізувати системи класифікації, то 86,3% (44 із 51) бібліотек використовують УДК, а саме: ННМБУ; 100% бібліотек ВНЗ та опитаних бібліотек НДІ; 84,2% (16 із 19) обласних бібліотек та 55,6% (5 із 9) бібліотек коледжів та училищ. ББК використовують 74,5% (38 із 51) бібліотек. Серед них: ННМБУ; 89,5% (17 із 19) бібліотек ВНЗ; 88,9% (8 із 9) бібліотек коледжів та училищ; 63,2% (12 із 19) ОНМБ. Бібліотеки НДІ не систематизують документи за ББК.

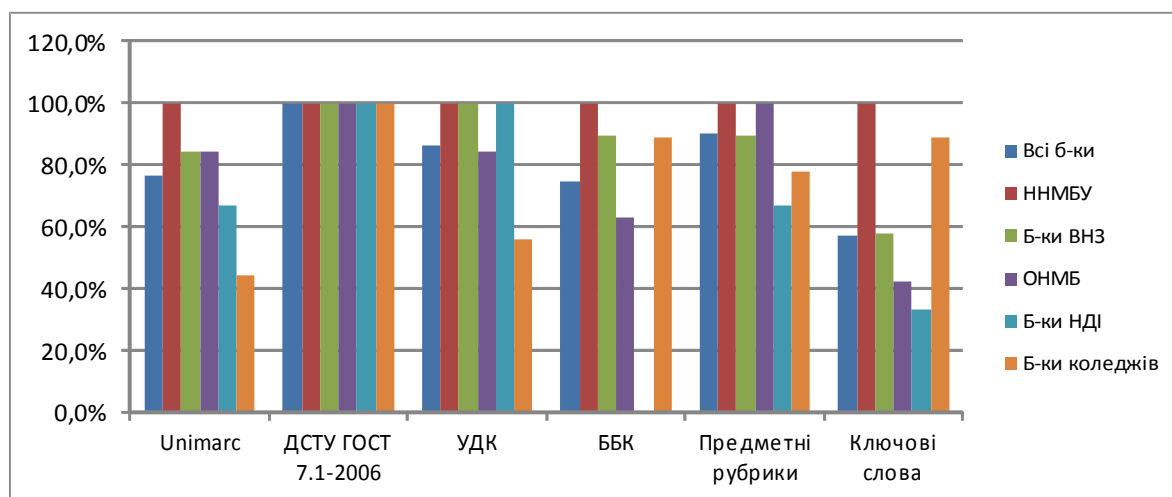

Рис. 16. Лінгвістичне забезпечення е-каталогів медичних бібліотек

Для відображення тематики документів, представлених в е-каталогах, 90,2% (46 із 51) бібліотек використовують предметні рубрики і 56,9% (29 із 51) бібліотек використовують ключові слова. Предметні рубрики використовують: ННМБУ; 100% обласних бібліотек; 89,5% (17 із 19) бібліотек ВНЗ; 77,8% (7 із 9) бібліотек коледжів та училищ та 66,7% (2 із 3) бібліотек НДІ. Ключові слова використовують: ННМБУ; 88,9% (8 із 9) бібліотек коледжів та училищ; 57,9% (11 із 19) бібліотек ВНЗ; 42,1% (8 із 19) обласних бібліотек; 33,3% (1 із 3) бібліотек НДІ.

Предметно-орієнтовані бази даних

Окрім електронних каталогів основних фондів, бібліотеки створюють та підтримують інші бібліографічні бази даних (предметно-орієнтовані чи виділені за типами документів). 49% (25 із 51) усіх бібліотек, що використовують АБІС, підтримують такі бази даних. Серед них за групами бібліотек: ННМБУ; 63,2% (12 із 19) обласних бібліотек; 57,9% (11 із 19) бібліотек ВНЗ; 33,3% (1 із 3) бібліотек НДІ. Жодна із 7 бібліотек коледжів та училищ не підтримує такі бази даних.

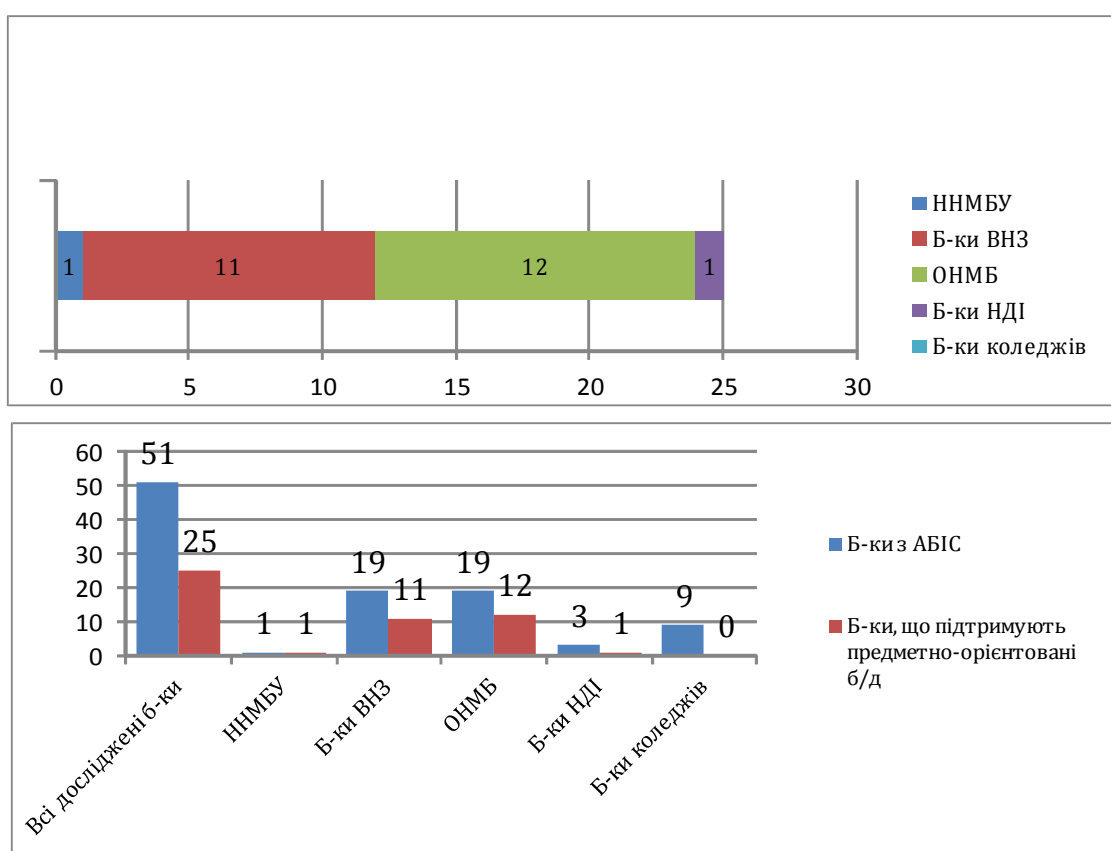

Рис. 14. Предметно-орієнтовані бази даних медичних бібліотек

Авторитетні бази даних

Лише декілька із бібліотек, що працюють з АБІС, створюють авторитетні бази даних - 6 із 51 бібліотеки. Це 3 бібліотеки ВНЗ та 3 обласні бібліотеки. ННМБУ, бібліотеки НДІ, бібліотеки коледжів та училищ не підтримують авторитетні бази даних.

Якщо аналізувати ці бази даних за типами авторитетних даних, то бібліотеками створюються 4 авторитетні бази даних на імена осіб та по одній базі даних на назви організацій та предметні рубрики.

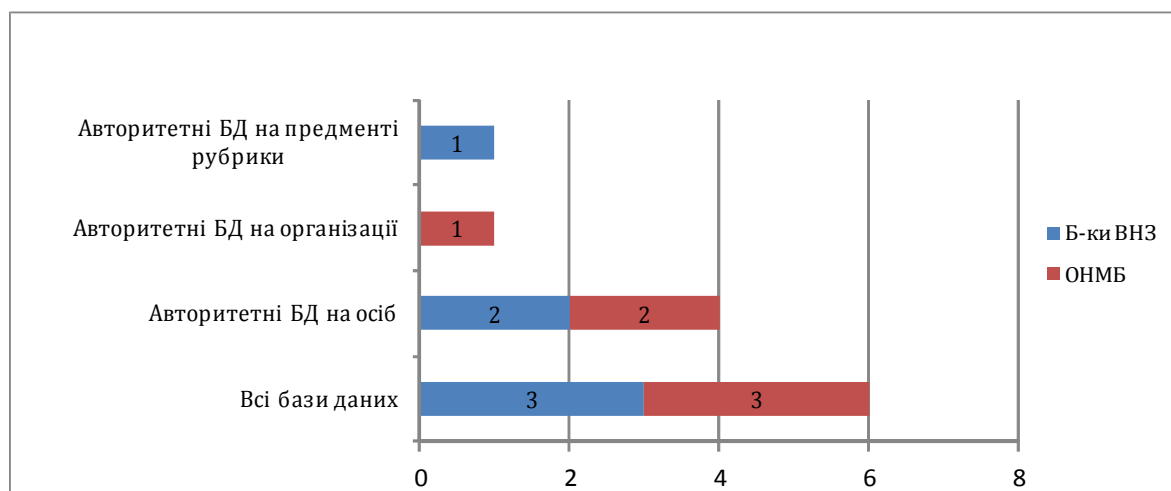

Рис. 15. Авторитетні бази даних медичних бібліотек

5.2. Інституційні репозитарії (відкриті електронні архіви) у медичних бібліотеках

Інституційний репозитарій – це відкритий електронний архів, що накопичує, зберігає, розповсюджує та забезпечує довготривалий, постійний та надійний доступ через Інтернет до матеріалів наукового, освітнього та навчально-методичного призначення, створених працівниками будь-якого структурного підрозділу організації, яку він представляє.

Саме тому дослідження створення та підтримки медичними бібліотеками інституційних репозитаріїв, насамперед, стосується бібліотек ВНЗ та бібліотек НДІ, адже саме в цих установах створюється науковий контент, який розміщується у відкритому інтернет-доступі через інституційні репозитарії. Інші бібліотеки також можуть утримувати інституційні репозитарії, представляючи в них видання та публікації працівників своєї установи.

Розвиток інституційних репозитаріїв у медичних бібліотеках досліджувався у таких аспектах:

- чи підтримують або планують бібліотеки створення інституційного репозитарію;
- управління інституційним репозитарієм;
- методична підтримка роботи з інституційним репозитарієм.

Через опитування було виявлено, що лише 2,8% (3 із 107) опитаних бібліотек підтримують інституційний репозитарій. Усі три – бібліотеки ВНЗ: Наукова бібліотека Буковинського національного медичного університету, Наукова бібліотека Національного фармацевтичного університету та Наукова бібліотека Харківського національного університету.

22,4% (24 із 107) із опитаних бібліотек планують створення інституційного репозитарію у майбутньому. Серед таких бібліотек: ННМБУ; 11 із 16 бібліотек ВНЗ, які не підтримують зараз інституційного репозитарію; 10 із 51 бібліотеки НДІ та 2 із 24 ОНМБ.

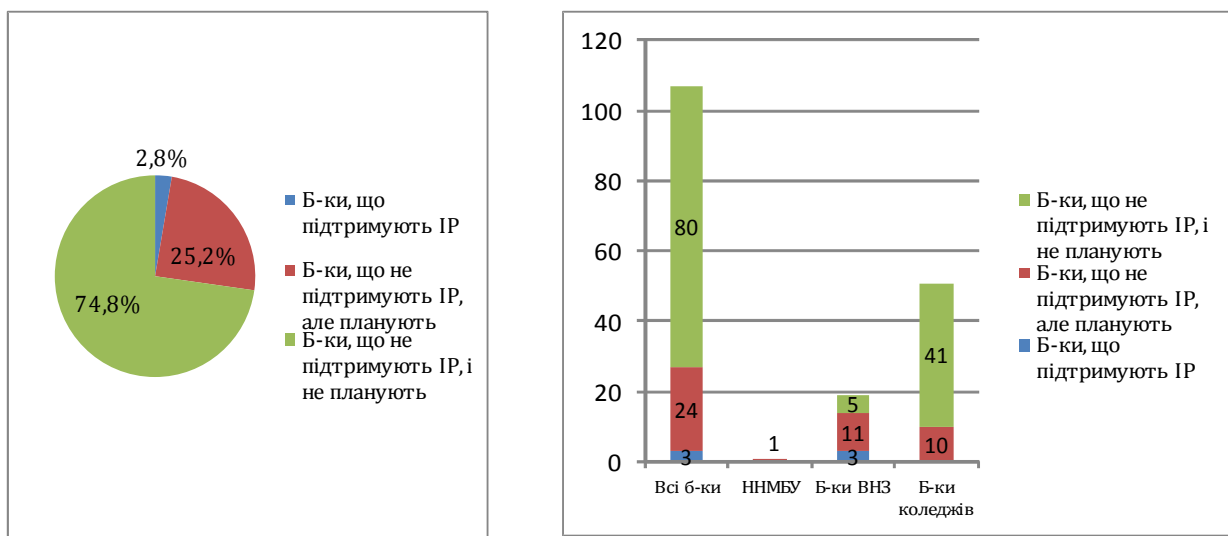

Рис. 20. Інституційні репозитарії у медичних бібліотеках

Управління інституційними репозитаріями у медичних бібліотеках

У 2 із 3 бібліотек ВНЗ, які підтримують університетські відкриті електронні архіви, організацією роботи з інституційним репозитарієм

займається окремий працівник; в одній бібліотеці для цього виділено окремий підрозділ.

Система управління інституційним репозитарієм

Усі три інституційні репозитарії створюються та підтримуються на програмному забезпеченні відкритого коду Dspace, яке призначене спеціально для управління відкритими електронними архівами.

Методична підтримка роботи з інституційними репозитаріями

Через опитування було виявлено, що 81,5% (22 із 27) бібліотек, які підтримуючи чи планують створення інституційного депозитарію, потребують методичної підтримки цього напрямку роботи.

5.3. Електронні бібліотеки у медичних бібліотеках

Оцифрування друкованих фондів та створення електронних бібліотек набуло поширення серед значної кількості українських бібліотек. Зазвичай оцифровуються рідкісні та цінні видання з метою збереження самих видань і поширення культурної та наукової спадщини України. Окрім того, бібліотеки навчальних закладів часто формують електронні бібліотеки навчальних матеріалів. Ми дослідили - чи роблять щось у цьому напрямі медичні бібліотеки?

Досліджувалися такі аспекти:

- чи підтримують медичні бібліотеки власні електронні бібліотеки;
- чи використовується спеціальне програмне забезпечення для створення електронної бібліотеки;
- який вид доступу до електронної бібліотеки надається для користувачів.

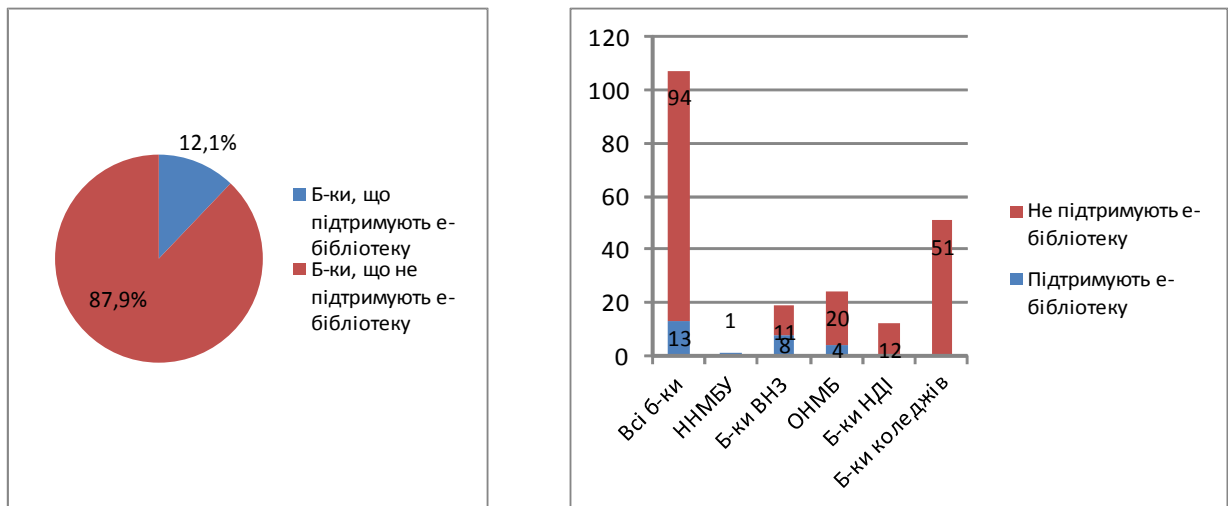

Рис. 21. Електронні бібліотеки у медичних бібліотеках

Було виявлено, що лише 12,1% (13 із 107) опитаних бібліотек оцифровують друковані видання та підтримують електронну бібліотеку у будь-якому вигляді (не лише з мережевим доступом). Серед них: ННМБУ; 8 бібліотек ВНЗ та 4 ОНМБ. Інші бібліотеки електронні бібліотеки не створюють. Загальний сукупний фонд електронних бібліотек, які підтримуються медичними бібліотеками, становить 29 844 одиниці.

Програмне забезпечення для управління електронними бібліотеками

Існує спеціальне програмне забезпечення для створення і підтримки електронних бібліотек – системи управління електронними бібліотеками, однак жодна із 13 бібліотек не використовує такого програмного забезпечення.

6 із 13 бібліотек створюють електронну бібліотеку як окрему базу в електронному каталозі. Решта бібліотек не використовують спеціального програмного забезпечення, а розміщують списки на веб-сторінках із посиланнями на повні тексти або FTP-доступ до архіву електронної бібліотеки на сервері.

Способи доступу до електронної бібліотеки

Усі 13 бібліотек, які підтримують електронну бібліотеку, доступ до повних текстів видань надають або локально у мережі бібліотеки, або через авторизований доступ. Жодна бібліотека не представляє електронну бібліотеку у відкритому інтернет-доступі.

Окрім того, 2 із 13 бібліотек також записують оцифровані видання на оптичні диски (CD-ROM або DVD-ROM).

6. Зовнішні електронні ресурси у медичних бібліотеках

Впродовж останніх 10 років бібліотеки разом із друкованими колекціями активно розвивають й електронні. Насамперед, це відбувається за рахунок зовнішніх електронних ресурсів: баз даних та окремих наукових й освітніх ресурсів. Швидке зростання електронних колекцій у бібліотеках зумовлений як розвитком інформаційних технологій, так і потребами користувачів. Медичні бібліотеки також залучають електронні ресурси для доступу до них своїх користувачів. Однак, варто відзначити, що найбільш активно з електронними ресурсами працюють бібліотеки ВНЗ. Інші категорії медичних бібліотек лише починають цю роботу.

Досліджуючи зовнішні електронні ресурси у медичних бібліотеках, ми виділили декілька аспектів:

- чи надають бібліотеки своїм користувачам доступ до зовнішніх електронних ресурсів;
- способи доступу до зовнішніх електронних ресурсів;
- типи електронних ресурсів, що надаються у користування бібліотеками;
- управління електронними ресурсами у бібліотеках;
- методична підтримка роботи з електронними ресурсами.

18,7% (20 із 107) всіх опитаних бібліотек надають користувачам доступ до зовнішніх електронних ресурсів. Серед них: ННМБУ; 73,7% (14 із 19) бібліотек ВНЗ; 12,5% (3 із 24) обласних бібліотек та 3,9% (2 із 51) бібліотек коледжів та училищ. Із опитаних бібліотек НДІ жодна не надає доступу до зовнішніх електронних ресурсів.

Із усіх бібліотек, що не надають доступ користувачам до зовнішніх електронних ресурсів, 24,1% (21 із 87) планують робити це у майбутньому. Серед них: 100% (5 із 5) бібліотек ВНЗ; 23,8% (5 із 21)

обласних бібліотек; 18,4% (9 із 49) бібліотек коледжів та училищ, 16,7% (2 із 12) бібліотек НДІ.

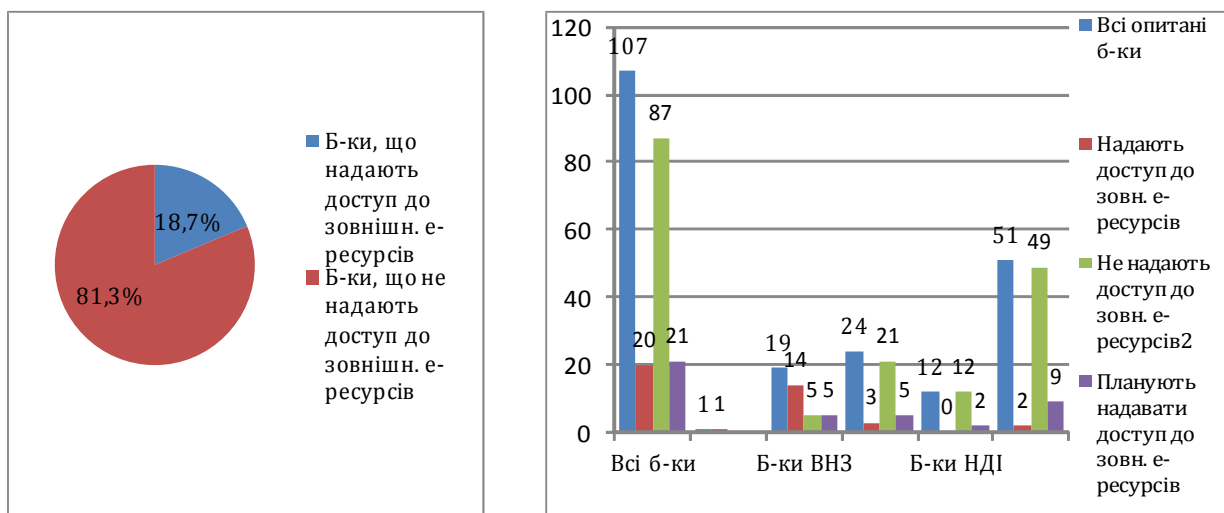

Рис. 17. Доступ до зовнішніх електронних ресурсів у медичних бібліотеках

6.1. Способи доступу до зовнішніх електронних ресурсів

Доступ до зовнішніх електронних ресурсів бібліотеки найчастіше надають трьома способами: через алфавітні переліки на веб-сайтах, через електронні каталоги та застосовуючи спеціальне програмне забезпечення для управління електронними ресурсами.

70% (14 із 20) бібліотек із тих, що пропонують своїм користувачам електронні ресурси, надають до них доступ саме через веб-сайти. Серед цих бібліотек: ННМБУ; 64,3% (9 із 14) бібліотек ВНЗ; 100% (3 із 3) ОНМБ; 50% (1 із 2) бібліотек коледжів та училищ.

Доступ через власні електронні каталоги до зовнішніх електронних ресурсів надають 60% (12 із 20) бібліотек, а саме: 78,6% (11 із 14) бібліотек ВНЗ та 33,3% (1 із 3) ОНМБ. Інші бібліотеки не використовують такий спосіб доступу до е-ресурсів.

40% (8 із 20) бібліотек надають доступ до зовнішніх електронних ресурсів і через списки на веб-сайтах, і через електронні каталоги.

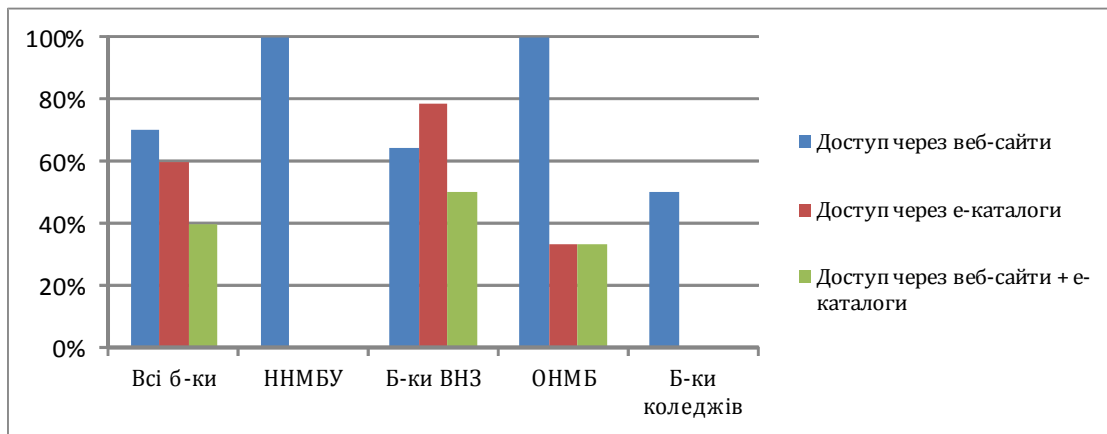

Рис. 18. Способи доступу до зовнішніх електронних ресурсів у медичних бібліотеках

6.2. Типи електронних ресурсів, що надаються у користування

Більшість бібліотек - 85% (17 із 20), які надають своїм користувачам доступ до зовнішніх електронних ресурсів, надають доступ до електронних ресурсів відкритого доступу. Серед них: ННМБУ; 78,6% (11 із 14) бібліотек ВНЗ та 100% (3 із 3) ОНМБ.

Лише ННБУ та 3 бібліотеки ВНЗ, що складає 20% (4 із 20) цих бібліотек, пропонують доступ до комерційних електронних ресурсів.

На запитання про кількісний склад баз даних, що надаються у доступ користувачам, відповідь надали не всі бібліотеки, які це роблять, тому це питання потребує додаткового вивчення.

6.3. Управління електронними ресурсами

Так само, як і традиційні ресурси, електронні ресурси у бібліотеці проходять певні технологічні процеси: відбір (комплектування), опрацювання (каталогізація та індексація), надання у доступ користувачам та ін. Все більше бібліотек в Україні, які активно розвивають електронну частину загальної колекції ресурсів, для роботи з електронними ресурсами виділяють або окремого працівника, або навіть окремий підрозділ.

Досліджуючи це питання у медичних бібліотеках, було виявлено, що у 65% (13 із 20) бібліотеках з електронними ресурсами працюють спеціальні окремі бібліотекарі чи підрозділи. 35% (7 із 20) бібліотек для управління е-ресурсами виділили окремого працівника. Серед них: 6 бібліотек ВНЗ та 1 бібліотека коледжу.

Окремий підрозділ для роботи з е-ресурсами мають лише 6 бібліотек ВНЗ. Інші бібліотеки такого підрозділу у своїй структурі не виділяють.

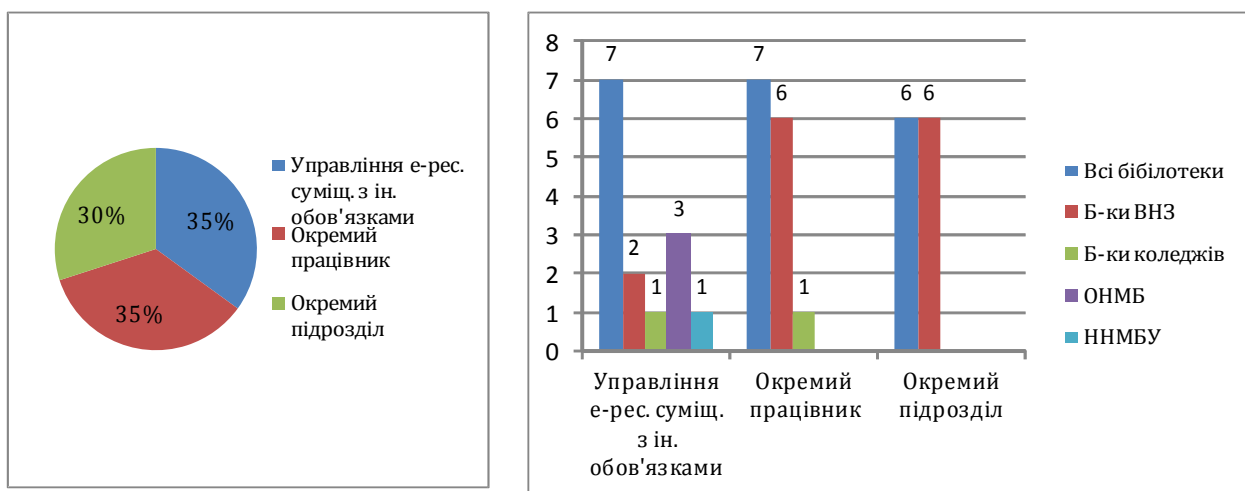

Рис. 19. Управління електронними ресурсами у медичних бібліотеках

У 35% (7 із 20) бібліотек технологію роботи з електронними ресурсами окремо не виділяють і працівники різних підрозділів бібліотек суміщають обов'язки управління е-ресурсами з іншими. Серед них: ННМБУ; 100% (3 із 3) ОНМБ; 1 із 2 бібліотек коледжів та училищ, 2 із 14 бібліотек ВНЗ.

Так само, як для автоматизації бібліотечних технологічних процесів, пов'язаних з друкованими ресурсами, застосовуються АБІС, для роботи з електронними ресурсами може використовуватися відповідне програмне забезпечення – системи управління електронними ресурсами.

Жодна із досліджених бібліотек на даний час не використовує спеціальне програмне забезпечення для управління зовнішніми електронними ресурсами. Однак 29,3% (12 із 41) бібліотек з тих, що вже надають користувачам доступ до електронних ресурсів та планують це у майбутньому, також планують упроваджувати спеціальне програмне забезпечення (систему управління електронними ресурсами). Лише 2 бібліотеки (1 бібліотека ВНЗ та 1 ОНМБ) таким програмним забезпеченням назвали Discovery Service від EBSCO та 2 бібліотеки (1 бібліотека ВНЗ та 1 ОНМБ) - Metalib від ExLibris. Решта бібліотек або вказали, що ще не визначились і вивчають це питання, або не дали відповіді.

Методична підтримка роботи з електронними ресурсами

Питання методичної підтримки, прийняття та спільне виконання медичними бібліотеками відповідних методичних рішень відіграє важливу роль для ефективної роботи з електронними ресурсами. Це обумовлене тим, що робота з електронними ресурсами має свою специфіку, а також тим, що виникає значна кількість проблемних та неоднозначних питань, пов'язаних із технологічними процесами та статистикою.

За результатами опитування 90% (37 із 41) медичних бібліотек, які надають або планують надавати доступ до зовнішніх електронних ресурсів, потребують методичної підтримки з питань організації роботи з електронними ресурсами.

Висновки

На основі проведеного дослідження, результати якого представлені вище, можна зробити наступні загальні висновки:

1. Без широкого застосування інформаційних технологій (ІТ) бібліотеки не можуть виконувати свою місію та завдання потужних інформаційних центрів та надавати якісні і сучасні послуги своїм користувачам.
2. Комп'ютеризація та підключення до мережі Інтернет є ключовими для розвитку інших напрямів роботи бібліотек, пов'язаних з ІТ: автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів; створення та підтримка власних інформаційних ресурсів; сучасні засоби зовнішньої комунікації; розвиток послуг та сервісів для користувачів та ін.
3. Рівень упровадження та використання ІТ у медичних бібліотеках України, насамперед, залежить від їхньої фінансової спроможності. А у випадку бібліотек, які є структурними підрозділами установ (як-то ВНЗ, коледжі й училища, НДІ) - також від загального рівня упровадження ІТ та позиції бібліотек у цих установах.
4. Рівень упровадження ІТ (як на загал, так і за окремими напрямками) відрізняється залежно від групи бібліотек. Так, практично за усіма дослідженими позиціями бібліотеки ВНЗ мають показники, вищі за інші групи бібліотек, а бібліотеки НДІ за більшістю досліджених позицій мають найнижчі показники.
5. Переважна більшість бібліотек потребують методичної підтримки з різних питань упровадження та застосування ІТ. Тому ННМБУ буде посилювати свою роботу як методичного центру саме у питаннях упровадження інформаційних технологій.

Комп'ютеризація та Інтернет у бібліотеках

Показники комп'ютеризації медичних бібліотек є досить високими, як на загал (76,5% від усіх досліджених бібліотек використовують комп'ютери), так і за окремими групами: ННМБУ; бібліотеки ВНЗ (100%); ОНМБУ (100%); бібліотеки коледжів та училищ (80,4% опитаних бібліотек). Виключення становлять бібліотеки НДІ: комп'ютеризовано лише 46,3% бібліотек. Високим є і середній показник кількості комп'ютерів на 1 бібліотеку – 10,8. Однак, майже третина (27%) комп'ютерного парку бібліотек застаріла і потребує оновлення.

Підключення бібліотек до Інтернету, нарівні із застосуванням комп'ютерної техніки, є критичним фактором для здійснення бібліотеками успішної діяльності та надання якісних сучасних сервісів, у тому числі послуги доступу до Інтернету, своїм користувачам. За даними Київського міжнародного інституту соціології у вересні 2013 року 49,8% дорослого населення України користується Інтернетом (<http://goo.gl/8uWSyN>).

Кількісні показники підключення бібліотек до мережі Інтернет є нижчими, ніж комп'ютеризації, але досить високими - 71,3% усіх досліджених бібліотек. Найнижчий показник у бібліотек НДІ – лише 36,6% бібліотек підключено до Інтернету.

Потужність інтернет-каналів є також важливим фактором, що впливає на репертуар та якість бібліотечних послуг, які пов'язані із доступом до Інтернету: можливість надавати послуги доступу до Інтернету через WiFi, швидкість пошуку користувачами інформації в Інтернеті; швидкість виконання бібліотекарями довідок та ін. Варто відзначити, що у загальній кількості медичні бібліотеки потребують розширення інтернет-каналів. Більше половини (53,1%) усіх опитаних бібліотек мають канал менше 10 Мб/с і лише 23,5% бібліотек мають канал 100 та більше Мб/с.

Оснащення сучасною комп'ютерною технікою та підключення до швидкісних інтернет-каналів є першочерговими завданнями, які необхідно вирішити медичним бібліотекам для успішної діяльності, ефективного виконання завдань та швидкого і якісного задоволення потреб користувачів.

Зовнішні комунікаційні засоби бібліотек: електронна пошта, веб-сайт

Електронна пошта та веб-сайт є основними зовнішніми каналами, через які бібліотека поширює та/ або обмінюється інформацією зі своїми користувачами, організаціями, яким вона підпорядковується, партнерами та ін. Багато бібліотечних послуг організовано та надається через веб-сайт та з використанням електронної пошти.

Веб-сайти

Досліджуючи веб-сайти медичних бібліотек, було виявлено, що лише 33,8% бібліотек представляють себе через веб-сайти (окремі сайти бібліотек та сторінки на загальних сайтах організацій). Залежно від групи бібліотек ситуація відрізняється. Сайти або окремі сторінки підтримують: 100% бібліотек ВНЗ та 62,5% ОНМБ. Досить низький показник (22%) мають бібліотеки НДІ. І найскладніша ситуація (3,9%) у бібліотек коледжів та училищ. Такий стан у бібліотеках НДІ та коледжів і училищ можна пояснити декількома причинами. По-перше, це безпосередньо залежить від відсутності комп'ютерної техніки та підключення бібліотек до Інтернету. По-друге, у цих бібліотеках загальна кількість працівників становить від 1 до 3 і вони не мають необхідних знань і навичок для розробки та підтримки як окремого веб-сайту, так і актуалізації окремої сторінки на загальному сайті установи,

якій підпорядкована бібліотека. По-третє, деякі організації, яким підпорядковані бібліотеки, також не мають власних веб-сайтів.

Рекомендації щодо розвитку медичними бібліотеками веб-сайтів

- *Для обласних наукових медичних бібліотек та бібліотек ВНЗ бажано підтримувати власний окремий веб-сайт.*
- *Бібліотекам НДІ та коледжів і училищ варто представляти себе на загальних веб-сайтах установ, яким вони підпорядковані. При цьому необхідно подавати наступну обов'язкову інформацію про бібліотеку: коротка загальна довідка (назва, фонди, історія); контактна інформація (адреса, e-адреса, телефони, керівник бібліотеки та ін.); основні послуги, що надає бібліотека.*
- *Для веб-сайтів бажано використовувати CMS (системи управління змістом), такі як Joomla, Drupal та ін., що дозволить підтримувати веб-сайт працівникам бібліотеки без особливих знань та навичок програмування.*
- *Обласним науковим медичним бібліотекам, які не мають змоги підтримувати окремий веб-сайт, та всім іншим бібліотекам, що не мають змоги представляти себе на окремих сторінках організацій, яким вони підпорядковані, варто розвивати власні блоги, де розміщувати основну інформацію про себе та свої послуги.*

Електронна пошта

Кількість бібліотек, які використовують для зовнішнього спілкування електронну пошту, є досить високою - 69,9% досліджених бібліотек. У жодній із груп бібліотек цей відсоток не є меншим, ніж 50%.

Варто зазначити, що нормою для будь-якої організації вважається використання корпоративної електронної пошти. Відсутність корпоративної електронної пошти негативно впливає на імідж

бібліотеки. Однак майже 2/3 опитаних бібліотек НДІ та бібліотек коледжів і училищ, які використовують електронну пошту, користуються загальними поштовими скриньками навчальних закладів. При цьому переважна більшість цих поштових скриньок розміщені на зовнішніх поштових серверах, а не під корпоративним доменом установ.

Рекомендації з використання електронної пошти у зовнішній комунікації бібліотек

- *Для всіх бібліотек бажано використовувати офіційну корпоративну e-адресу під власним доменом (для самостійних організацій) або під доменом організації, якщо бібліотеки є структурними підрозділами. Для зовнішньої комунікації конкретного співробітника за колом питань, що входять у його компетенцію, варто також використовувати персональні e-адреси співробітників бібліотек під доменом організації.*
- *За умови неможливості створити і користуватися корпоративною e-поштою під доменом організації, бібліотекам варто створити та використовувати загальні корпоративні e-адреси на зовнішніх поштових сервісах (gmail, ukrnet тощо). Імена таких адрес мають бути впізнавані: аббревіатури, частини чи цілі слова як то «medical», «library» та ін.*
- *Не варто використовувати для офіційного зовнішнього спілкування персональні скриньки працівників бібліотеки на зовнішніх поштових сервісах.*

Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів

Автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи (АБІС) призначені та застосовуються у медичних бібліотеках для автоматизації технологічних процесів. На жаль, загальна кількість бібліотек, які

працюють з АБІС, є досить низькою – лише 37,5% досліджених бібліотек. За групами бібліотек, серед тих, хто впровадив АБІС у свою роботу, найвищий показник (100%) - у бібліотек ВНЗ, найнижчий (7, 3%) – у бібліотек НДІ.

Хоча АБІС дозволяють автоматизувати всі технологічні процеси бібліотеки, пов'язані з традиційними фондами: від комплектування до списання документів, в усіх бібліотеках, які працюють з АБІС автоматизовано лише процес каталогізації. Комплектування автоматизовано у 52,9% бібліотек, проведено штрихкодування та автоматизовано книговидачу лише у 21,6% бібліотек. Досить низький рівень автоматизованої книговидачі та штрихкодування, а також планів на їх впровадження можна пояснити недостатніми фінансовими можливостями медичних бібліотек, оскільки це потребує спеціального обладнання (принтерів, штрихкодзчитувачів) та витратних матеріалів для виготовлення читацьких квитків і штрихкодів. Відсутність у багатьох бібліотеках штрихкодування та автоматизованої книговидачі є суттєвою перешкодою у наданні бібліотеками послуг на сучасному та високому якісному рівні.

70,6% медичних бібліотек, які займаються автоматизацією бібліотечно-бібліографічних процесів, використовують однакові АБІС ІРБІС, що дозволяє ведення корпоративних проектів між цими бібліотеками. Однак, різниця у версіях програмного забезпечення значно ускладнює цю співпрацю.

Негативно на можливу участь значної кількості медичних бібліотек у діючих національних корпоративних проектах впливає той факт, що АБІС у 23,5% бібліотек не підтримують жодного комунікативного формату (ні Unimarc, ні MARC 21). А використання комунікативних форматів є обов'язковою умовою для обміну та передачі бібліографічних та авторитетних даних між АБІС або іншими

інформаційними системами. Те, що АБІС, з якими працюють медичні бібліотеки, майже не підтримують MARC 21, є перепорою для активної міжнародної співпраці та участі у міжнародних корпоративних проектах та інтеграції українських медичних бібліотек у глобальний інформаційний простір. Адже на міжнародному рівні більшість таких проектів працює з MARC 21. З Unimarc працюють тільки російські проекти та проекти країн СНД.

Щоб подолати ці виклики, медичним бібліотекам необхідна серйозна підтримка установ, яким вони підпорядковуються, та узгоджена і виважена державна підтримка, оскільки це потребує значних фінансових ресурсів. Одне із можливих рішень: поетапний перехід медичних бібліотек на АБІС, які підтримують міжнародні стандарти. Це може включати придбання для національної бібліотеки та великих бібліотек ВНЗ потужних АБІС та впровадження у середніх і малих бібліотеках АБІС з відкритим кодом. Для впровадження та підтримки АБІС з відкритим кодом варто створити єдиний центр технічної підтримки.

Рекомендації з упровадження АБІС у бібліотеках

- *Бібліотеки, які обирають АБІС (чи то для початкового впровадження, чи то для переходу на іншу), насамперед мають звертати увагу на те, що система повинна підтримувати сучасні міжнародні стандарти: комунікативні формати MARC 21 (рекомендовано) чи Unimarc; підтримка Unicode, що забезпечить роботу з різними мовами та шрифтами; протокол обміну даними Z39.50, що забезпечить можливість обміну даними з іншими АБІС.*

Власні інформаційні електронні ресурси бібліотек

Медичні бібліотеки, як і решта бібліотек, в своїй основній діяльності створюють та підтримують власні інформаційні електронні ресурси. До таких ресурсів належать е-каталоги, предметно-орієнтовані бази даних, авторитетні бази даних, інституційні репозитарії, електронні (цифрові) бібліотеки.

За допомогою АБІС бібліотеки створюють та підтримують власні електронні каталоги, предметно-орієнтовані бібліографічні бази даних та бази даних авторитетних файлів.

Електронні каталоги, предметно-орієнтовані бази даних та авторитетні бази даних

Представлення власного друкованого фонду через електронні каталоги є нормою та здійснюється майже усіма бібліотеками (92,2%), які працюють з АБІС. Однак, є частина бібліотек, в АБІС яких створюється не електронний каталог (як бібліографічна база даних), а картотеки чи списки літератури. Такі АБІС потребують заміни.

49% усіх бібліотек, що використовують АБІС, створюють також предметно-орієнтовані бази даних.

Усі бібліотеки, що створюють електронні каталоги та предметно-орієнтовані бази даних, надають можливість пошуку у них користувачам через спеціальний модуль пошуку в АБІС. Однак, лише 34% бібліотек представляють свій електронний каталог та інші бібліографічні бази даних через WEB OPAC.

6 медичних бібліотек створюють також авторитетні бази даних. Однак жодна із цих баз даних не поєднана із бібліографічною, тому не виконуються їхні основні функції: авторитетний контроль над бібліографічними базами даних та розширення пошукових можливостей користувачів.

Рекомендації з управління електронними ресурсами, що створюються в АБІС

- *Для бібліотек, АБІС яких не підтримують створення електронного каталогу, бажано здійснити перехід на іншу АБІС.*
- *Для усіх бібліотек, які створюють електронні каталоги та предметно-орієнтовані бази даних, бажано представляти їх через WEB OPAC, оскільки онлайнвий доступ до каталогу бібліотеки у режимі 24/7 є однією із основних послуг сучасної бібліотеки.*
- *При створенні бібліографічних записів в електронному каталозі та предметно-орієнтованих базах даних не варто застосовувати скорочення слів, навіть за відповідним ДСТУ. Користувачі не знають цих скорочень і можуть не знайти необхідне видання в електронному каталозі.*
- *Якщо бібліотекою підтримуються авторитетні бази даних, то варто здійснити їх підключення до бібліографічних, що дозволить підвищити якість бібліографічних баз даних та розширить пошукові можливості користувачів в електронних каталогах та предметно-орієнтованих базах даних.*

Інституційні репозитарії

Інституційний репозитарій (ІР) – відкритий електронний архів, що накопичує, зберігає, розповсюджує та забезпечує довготривалий, постійний та надійний доступ через Інтернет до матеріалів наукового, освітнього та навчально-методичного призначення, створених працівниками будь-якого структурного підрозділу організації, яку він представляє.

ІР представляють науковий здобуток та потенціал установ (інституцій), які створюють науковий контент. Зазвичай підтримкою та управлінням ІР займаються бібліотеки цих організацій. У випадку

медичних бібліотек, насамперед, це стосується бібліотек ВНЗ та бібліотек НДІ. Однак, інші бібліотеки також можуть підтримувати ІР та представляти у відкритому доступі свої видання та публікації своїх працівників. Поширення наукових та освітніх матеріалів українських інституцій у відкритому доступі (у тому числі через ІР) сприятиме інтеграції української науки та освіти (насамперед, медичної) у глобальний науковий та освітній простір.

І хоча кількість ІР в Україні за останні роки значно збільшилася (понад 70 ІР станом на 1.05.2014 р.), медичні бібліотеки знаходяться лише на початку цього шляху. Тільки 3 бібліотеки ВНЗ підтримують ІР. Однак, ННМБУ, більшість бібліотек ВНЗ, які на даний час не підтримують ІР (11 із 16), 10 бібліотек НДІ та 2 ОНМБ планують створення ІР.

Рекомендації з управління ІР

- *Бажано створення та підтримка ІР усіма бібліотеками ВНЗ та НДІ. Іншим бібліотекам варто створювати ІР за умови, якщо вони займаються науковою діяльністю та мають що представляти у відкритому доступі.*
- *Рекомендуємо створювати ІР на програмному забезпеченні відкритого коду Dspace (<http://www.dspace.org>).*
- *Для роботи над створенням та підтримкою ІР варто виділити окремий підрозділ або окремого працівника (залежно від обсягів роботи).*
- *Рекомендуємо організувати роботу в ІР на основі самоархівування. Бібліотека обов'язково має контролювати якість бібліографічних даних.*
- *Варто зареєструвати ІР одразу після його створення у відповідних міжнародних та українських директоріях: SSM (<http://oai.org.ua>), OAIster (<http://www.oclc.org/oaister/about/default.htm>), DOAR*

[\(<http://www.opendoar.org>\)](http://www.opendoar.org), ROAR (<http://roar.eprints.org>), OAI (www.openarchives.org) та ін. Не потрібно чекати, щоб у IP накопичилася значна кількість документів.

Електронні бібліотеки

Медичні бібліотеки не займаються активним створенням та підтримкою електронних бібліотек. Лише 13 медичних бібліотек займаються оцифруванням власних друкованих фондів та представленням їх через електронні бібліотеки. Зазвичай оцифровуються рідкісні та цінні видання з метою збереження самих видань і поширення культурної та наукової спадщини. Окрім того, бібліотеки навчальних закладів формують електронні бібліотеки навчальних матеріалів, яких є недостатньо у фондах у друкованому вигляді.

Жодна із цих бібліотек не використовує спеціального програмного забезпечення для управління електронною бібліотекою. 6 бібліотек створюють електронну бібліотеку як окрему базу даних в електронному каталозі. Решта бібліотек або розміщують списки на веб-сторінках із посиланнями на повні тексти, або організують FTP-доступ до архіву електронної бібліотеки на сервері.

Рекомендації з управління електронними бібліотеками

- При створенні цифрових копій для електронної бібліотеки обов'язковим є дотримання українського законодавства у галузі авторського права та інтелектуальної власності.
- При створенні об'єктів для електронної бібліотеки (оцифруванні друкованих документів) варто створювати дві версії об'єкту: для доступу користувачів (.pdf, .djvu, .fb2 – для текстових документів) та страхову копію (.tif).

- *Рекомендуємо створювати електронні бібліотеки на спеціальному програмному забезпеченні, призначеному для управління електронними бібліотеками, яке підтримує відповідні міжнародні стандарти.*

Зовнішні електронні ресурси

Впродовж останніх декількох років медичні бібліотеки не лише створюють власні інформаційні електронні ресурси, а й залучають до своїх колекцій зовнішні електронні ресурси та надають до них доступ користувачам. Однак, варто відзначити, що активно з електронними ресурсами працюють лише ННМБУ та бібліотеки ВНЗ. Інші категорії медичних бібліотек лише починають цю роботу. На загал, лише 18,7% всіх опитаних бібліотек надають користувачам доступ до зовнішніх електронних ресурсів. Ще 24,1% від тих бібліотек, які не працюють із зовнішніми електронними ресурсами, планують це у майбутньому.

В основному, користувачам пропонуються електронні ресурси відкритого доступу. Лише 4 бібліотеки надають доступ до передплачених електронних ресурсів. У 65% бібліотек з електронними ресурсами працюють окремі працівники чи підрозділи. 70% бібліотек надають користувачам доступ через веб-сайти; 60% - через власні електронні каталоги. Жодна із бібліотек не застосовує для цього спеціального програмного забезпечення. Однак 12 бібліотек планують використовувати системи управління електронними ресурсами.

Рекомендації з управління зовнішніми електронними ресурсами

- *Бажано, щоб усі бібліотеки активно розвивали електронну складову своїх колекцій, у тому числі через залучення зовнішніх електронних ресурсів - як відкритого доступу, так і передплачених.*

- *Бажано вести облік та статистику використання електронних ресурсів.*
- *Необхідно відслідковувати актуальність посилань на зовнішні електронні ресурси.*
- *Для роботи із зовнішніми електронними ресурсами варто виділити окремий підрозділ або окремого працівника.*
- *Для управління електронними ресурсами бажано використовувати спеціальне програмне забезпечення, яке значно полегшить облік ресурсів, організацію доступу до нього користувачів та відслідковування статистики.*

Результати проведеного дослідження характеризують загальний стан упровадження інформаційних технологій у медичних бібліотеках і дозволяють намітити шляхи співпраці та методичної підтримки бібліотек Національною науковою медичною бібліотекою України. Варто зазначити, що кожен із досліджених напрямів може бути предметом окремого, більш ґрунтовного дослідження.

Додаток 1. Анкета дослідження «Інформаційні технології у медичних бібліотеках України»

З метою вивчення упровадження інформаційних технологій у медичних бібліотеках України та подальшої кооперації зусиль і координації дій просимо заповнити наступну анкету-опитування.

Із запитаннями звертайтеся:

Оксана Бруй, заступник генерального директора ННМБУ з питань ІТ

Тел.: [+ 38 \(044\) 289-12-72](tel:+380442891272)

e-mail: oksana.bruy@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

1. Назва бібліотеки

2. Контактна інформація

2.1. ПІП директора бібліотеки

2.2. Адреса бібліотеки

2.3. Телефон

2.4. Е-пошта

2.5. Веб-сайт бібліотеки

3. Кількість примірників / назв книжкового фонду _____ прим. / _____ назв

4. Кількість примірників / назв періодичних видань _____ прим. / _____ назв

ТЕХНІЧНІ РЕСУРСИ

5. Підключення до Інтернету та його характеристики

5.1. Вид технології підключення до інтернет-провайдера

___ Виділена лінія ___ ADSL ___ Оптоволокло

Інше (що саме) _____

5.2. Швидкість підключення до українського сегменту Інтернету (в Мегабітах за секунду) _____

6. Чи надає бібліотека для користувачів доступ до безпроводного Інтернету (WiFi)

___ Так ___ Ні

7. Загальна кількість комп'ютерів у бібліотеці _____ комп.

7.1. Кількість комп'ютерів, задіяних у комплектуванні _____ комп.

7.1.1. Кількість комп'ютерів, що потребує заміни _____ комп.

7.1.2. Кількість комп'ютерів, що потребує оновлення (збільшення оперативної пам'яті) _____ комп.

7.2. Кількість комп'ютерів, задіяних у каталогізації та створенні авторитетних баз даних _____ комп.

7.2.1. Кількість комп'ютерів, що потребує заміни _____ комп.

7.2.2. Кількість комп'ютерів, що потребує оновлення (збільшення оперативної пам'яті) _____ комп.

7.3. Кількість комп'ютерів, задіяних у книговидачі _____ комп.

7.3.1. Кількість комп'ютерів, що потребує заміни _____ комп.

7.3.2. Кількість комп'ютерів, що потребує оновлення (збільшення оперативної пам'яті) _____ комп.

7.4. Кількість комп'ютерів у «публічному доступі» для користувачів _____ комп.

7.4.1. Кількість комп'ютерів, що потребує заміни _____ комп.

7.4.2. Кількість комп'ютерів, що потребує оновлення (збільшення оперативної пам'яті) _____ комп.

8. Загальна кількість комп'ютерів, необхідних для оснащення додаткових робочих місць _____

АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

9. Яка автоматизована бібліотечно-інформаційна система впроваджена у бібліотеці (відмітити необхідне)

___ Ірбіс

___ MAPK-SQL

___ УФД Бібліотека

___ ALEPH 500

___ Liber-Media

___ Unilib

___ Koha

___ Жодної

Інша (яка саме, вказати назву та розробника)

10. Чи плануєте замінити діючу АБІС на іншу

___ Так

___ Ні

11. Якщо «так», то вкажіть, на яку саме

12. Які модулі та сервіси АБІС впроваджено у роботу

___Комплектування ___Каталогізація ___Книговидача

___WEB OPAC ___Ел.замовлення ___Міжбібліотечний абонемент

Інше (що саме) _____

13. Веб-посилання на електронний каталог

14. Кількість записів в електронному каталозі

15. Бібліографічні бази даних, що підтримуються бібліотекою, інші, ніж електронний каталог : **(назва/кількість записів в базі)**

15.1. _____

15.2. _____

15.3. _____

15.4. _____

15.5. _____

15.6. _____

15.7. _____

16. Бази даних авторитетних записів, що підтримуються бібліотекою **(назва/кількість записів в базі)**

16.1. _____

16.2. _____

16.3. _____

17. Чи використовується штрикування примірників у бібліотеці ?

___Так ___Ні, але планується ___Ні, і не планується

18. Кількість штрихкодів примірників _____

19. Кількість штрихкодзчитувачів, які використовуються у бібліотеці _____

20. Кількість штрихкодзчитувачів, необхідних додатково _____

ЛІНГВІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АБІС

21. Правила бібліографічного опису, що використовується для опису документів

_____ ДСТУ ГОСТ 7.1-2006 _____ ISBD _____ RDA

Інше (що саме) _____

22. Комунікативний формат, що використовується для опису документів в АБІС

_____ UNIMARC _____ MARC 21 _____ RUSMARC

Інше (що саме) _____

23. Система класифікації, що використовується у науковій обробці документів

_____ УДК _____ ББК _____ Дьюї

Інше (що саме) _____

24. Ви використовуєте для предметизації документів

_____ Ключові слова _____ Предметні рубрики _____ Нічого

Інше (що саме) _____

ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ АБІС

25. Загальна кількість працівників бібліотеки _____

26. Кількість комплектаторів, що одночасно працюють за комп'ютерами _____

27. Кількість каталогізаторів, що одночасно працюють за комп'ютерами _____

28. Кількість бібліотекарів книговидачі, що одночасно працюють за комп'ютерами _____

ВІДДАЛЕНІ ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

29. Чи надається користувачам доступ до повнотекстових баз даних -
передплачених або відкритого доступу

____ Так ____ Ні ____ Плануємо

29.1. Якщо «Так», то вкажіть кількість баз даних. Перелік додайте окремим списком.

____ Бази даних відкритого доступу ____ Ліцензійні бази даних (передплачені)

29.2. Чи використовує бібліотека спеціальне програмне забезпечення для управління електронними ресурсами

____ Так ____ Ні ____ Плануємо

29.3. Якщо так або планується впровадження, то вкажіть, яке саме

____ A-to-Z (EBSCO) ____ Discovery Service (EBSCO)

____ Metalib (ExLibris) ____ CUFS

Інше, що саме _____

29.4. Як бібліотека надає бази даних для доступу користувачів

____ Алфавітний перелік на окремій сторінці веб-сайту

____ Спеціальне ПЗ ____ Е-каталог

30. Чи є у бібліотеці окремий підрозділ (особа), що займається організацією роботи з електронними ресурсами

Так, окремий підрозділ Так, окрема особа Ні

31. Чи є потреба у методичній підтримці, щодо організації роботи з електронними ресурсами

Так Ні

ІНСТИТУЦІЙНИЙ РЕПОЗИТАРІЙ

32. Чи підтримує бібліотека Інституційний репозитарій (відкритий електронний архів)

Так Ні Плануємо

32.1. Якщо «Так», то вкажіть URL веб-сайту

33. Чи є у бібліотеці окремий підрозділ (особа), що займається організацією роботи Інституційного репозитарію

Так, окремий підрозділ Так, окрема особа Ні

34. Чи є потреба у методичній підтримці щодо організації роботи з Інституційним репозитарієм

Так Ні

ЦИФРОВА (ЕЛЕКТРОННА) БІБЛІОТЕКА

35. Чи підтримує бібліотека Цифрову бібліотеку (оцифровані книги, періодика та ін. із фондів бібліотеки)

Так Ні Плануємо

35.1. Якщо «Так», то вкажіть URL веб-сайту

35.2. Якщо «Так», то вкажіть кількість об'єктів у Цифровій бібліотеці _____

Додаток 2. Таблиці результатів дослідження «Впровадження інформаційних технологій у медичних бібліотеках України»

Додаток містить таблиці даних, зібраних на основі анкетування медичних бібліотек України, аналізу звітів бібліотек НДІ, аналізу веб-сайтів бібліотек установ, у складі яких є бібліотеки (НДІ, ВНЗ, коледжі та училища).

Бібліотеки, що досліджувалися

Таблиця 1.

Бібліотеки, що досліджувалися, досліджені бібліотеки, методи дослідження

	Б-ки, що досліджувалися	Досліджені б-ки		Анкетування		Аналіз звітів	
	Загальна кількість б-к	К-сть б-к	% від загальної кількості б-к	К-сть б-к	% від загальної кількості б-к	К-сть б-к	% від загальної кількості б-к
ННМБУ	1	1	100,0	1	100,0	0	0,0
Бібліотеки ВНЗ	19	19	100,0	19	100,0	0	0,0
ОНМБ	24	24	100,0	24	100,0	0	0,0
Бібліотеки НДІ	41	41	100,0	12	29,3	29	70,7
Бібліотеки коледжів/училищ	104	51	49,0	51	100,0	0	0,0
Всього	189	136	72,0	107	78,7	29	21,3

Комп'ютеризація та Інтернет в бібліотеках

Таблиця 2.

Медичні бібліотеки та ком'ютеризація

	Досліджені б-ки		Опитані б-ки	Б-ки, що мають комп.		Б-ки, що потребують додатково комп.		Б-ки, що надають комп. в доступ користувачам	
	К-сть б-к	% від загал. к-сті б-к		К-сть б-к	К-сть б-к	% від к-сті дослід. б-к	К-сть б-к	% від к-сті опитаних б-к	К-сть б-к
ННМБУ	1	100,0	1	1	100,0	1	100,0	1	100,0
Бібліотеки ВНЗ	19	100,0	19	19	100,0	3	15,8	18	94,7
ОНМБ	24	100,0	24	24	100,0	7	29,2	15	62,5
Бібліотеки НДІ	41	100,0	12	19	46,3	2	18,2	2	10,5
Бібліотеки коледжів/училищ	51	49,0	51	41	80,4	21	41,2	25	61,0
Всього	136	72,0	107	104	76,5	34	31,8	61	58,7

Таблиця 3.

Кількість комп'ютерів у медичних бібліотеках

	Опитані бібліотеки	Кількість комп'ютерів		Комп'ютери, що потребують заміни		Необхідно додатково комп.
	К-сть б-к	Загальна к-сть комп.	В середньому на 1 б-ку	К-сть комп.	% від загальної к-сті комп.	К-сть комп.
ННМБУ	1	65	65,0	16	24,6	42
Бібліотеки ВНЗ	19	651	34,3	163	25,0	140
ОНМБ	24	216	9,0	66	30,6	56
Бібліотеки НДІ	12	25	2,1	2	8	6
Бібліотеки коледжів/училищ	51	194	3,8	64	33,0	111
Всього без ННМБУ	106	1086	10,2			
Всього	107	1 151	10,8	311	27,0	355

Підключення медичних бібліотек до мережі Інтернет

	Досліджені б-ки	Опитані б-ки	Підключення до Інтернету					
			Підключені б-ки			Не підключені б-ки		
	К-сть б-к	К-сть б-к	К-сть б-к із досліджених/опитаних	% від досліджених б-к	% від опитаних б-к	К-сть б-к із досліджених/опитаних	% від досліджених б-к	% від опитаних б-к
ННМБУ	1	1	1/1	100,0	100,0	0/0	0,0	0,0
Бібліотеки ВНЗ	19	19	19/19	100,0	100,0	0/0	0,0	0,0
Обласні бібліотеки	24	24	23/23	95,8	95,8	1/1	4,2	4,2
Бібліотеки НДІ	41	12	15/6	36,6	50,0	26/6	63,4	50,0
Бібліотеки коледжів/ училищ	51	51	39/39	76,5	76,5	12/12	23,5	23,5
Всього	136	107	97/88	71,3	82,2	39/12	28,7	17,8

Швидкість Інтернету в медичних бібліотеках

	Підключення до Інтернету		Не вказали швидкість	Вказали швидкість	Швидкість Інтернету							
	Підключені із опитаних б-к	Не підключені із опитаних б-к			<10 Мб		10-19 Мб		20-99 Мб		100->100 Мб	
	К-сть б-к	К-сть б-к			К-сть б-к	% від підкл. та опитан. б-к	К-сть б-к	% від підкл. та опитан. б-к	К-сть б-к	% від підкл. та опитан. б-к	К-сть б-к	% від підкл. та опитан. б-к
ННМБУ	1	0	0	1	1	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Бібліотеки ВНЗ	19	0	3	16	1	6,3	2	12,5	4	25,0	9	56,6
Обласні бібліотеки	23	1	0	23	16	69,6	2	8,7	2	8,7	3	13,0
Бібліотеки НДІ	6	6	2	4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	100
Бібліотеки коледжів/ училищ	39	12	2	37	25	67,6	4	10,8	5	13,5	3	8,1
Всього	88	19	7	81	43	53,1	8	9,9	11	13,6	19	23,5

Таблиця 6.

Послуга доступу до Інтернету у медичних бібліотеках

	Підключення до Інтернету				Доступ до Інтернету										
	Підключені із опитаних б-к		Не підключені із опитаних б-к		Надають доступу до Інтернету користувачам			Не надають доступу до Інтернету користувачам		Стаціонарні комп.		WiFi		Стаціонарні комп. + WiFi	
	К-сть б-к	% від досліджених б-к	К-сть б-к	% б-к	К-сть б-к	% від підключ. та опит.	% від усіх опит.	К-сть б-к	% від підключ. та опит.	К-сть б-к	% від тих, що надають доступ	К-сть б-к	% від тих, що надають доступ	К-сть б-к	% від тих, що надають доступ
ННМБУ	1	100,0	0	0,0	1	100	100	0	0	1	100,0	1	100,0	1	100
Бібліотеки ВНЗ	19	100,0	0	0,0	18	94,7	94,7	1	5,3	18	100,0	16	88,9	16	88,9
Обласні бібліотеки	23	95,8	1	4,2	15	65,2	62,5	8	34,8	8	53,3	8	53,3	8	53,3
Бібліотеки НДІ	6	50,0	6	50,0	6	100,0	50,0	6	54,5	4	66,7	3	50,0	1	16,7
Бібліотеки коледжів/ училищ	39	76,5	12	23,5	33	84,6	64,7	6	18,2	24	72,7	17	51,5	11	33,3
Всього	88	82,2	19	17,8	73	83,0	68,2	21	24,1	55	75,3	45	61,6	37	50,7

Медичні бібліотеки на веб-сайтах

	Досліджені бібліотеки	Окремий		Сторінка на заг. сайті організації		Відсутній		Блог		Веб-сайт + блог		Сторінка + блог	
	К-сть б-к	К-сть б-к	% від досліджених б-к	К-сть б-к	% від досліджених б-к	К-сть б-к	% від досліджених б-к	К-сть б-к	% від досліджених б-к	К-сть б-к	% від досліджених б-к	К-сть б-к	% від досліджених б-к
ННМБУ	1	1	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Бібліотеки ВНЗ	19	8	42,1	11	57,9	0	0,0	3	15,8	0	0,0	3	15,8
ОНМБ	24	15	62,5	0	0,0	9	37,5	1	4,2	1	4,2	0	0,0
Бібліотеки НДІ	41	0	0,0	9	22,0	32	78,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Бібліотеки коледжів/училищ	51	1	2,0	1	2,0	49	96,1	1	2,0	0	0,0	0	0,0
Всього	136	25	18,4	21	15,4	90	66,2	5	3,7	1	0,7	3	2,2

Електронна пошта в медичних бібліотеках

Таблиця 8.

Електронна пошта у медичних бібліотеках: загальна таблиця

	Досліджені б-ки	Використовують е-пошту		Не використовують е-пошту	
	К-сть б-к	К-сть б-к	% від досліджених б-к	К-сть б-к	% від досліджених б-к
ННМБУ	1	1	100,0	0	0,0
Бібліотеки ВНЗ	19	19	100,0	0	0,0
ОНМБ	24	24	100,0	0	0,0
Бібліотеки НДІ	41	21	51,2	20	48,8
Бібліотеки коледжів/училищ	51	30	58,8	21	41,2
Всього	136	95	69,9	41	30,1

Таблиця 9.

Електронна пошта у бібліотеках за типами

	Корпоративна е-пошта (домен установи)				Корпоративна е-пошта (зовнішні поштові сервіси)				Персональна е-пошта (домен установи)				Персональна е-пошта (зовнішні поштові сервіси)				Е-пошта основної установи				Декіль-ка різних пошто-вих скриньок	
	К-сть б-к (всього)	% від досліджених б-к	К-сть б-к (лише)	(лише)% від досліджених б-к	К-сть б-к (всього)	% від досліджених б-к	К-сть б-к (лише)	(лише)% від досліджених б-к	К-сть б-к (всього)	% від досліджених б-к	К-сть б-к (лише)	(лише)% від досліджених б-к	К-сть б-к (всього)	% від досліджених б-к	К-сть б-к (лише)	(лише)% від досліджених б-к	К-сть б-к (всього)	% від досліджених б-к	К-сть б-к (лише)	(лише)% від досліджених б-к	К-сть б-к	% від досліджених б-к
ННМБУ	1	100,0	0	0,0	1	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100	0	0,0	0	0	0	0,0	1	100,0
Бібліотеки ВНЗ	10	52,6	5	26,3	8	42,1	5	26,3	3	15,8	1	5,3	3	15,8	2	10,5	0	0	0	0,0	5	26,3
ОНМБ	3	12,5	3	12,5	20	83,3	20	83,3	0	0,0	0	0,0	1	4,17	1	4,2	0	0	0	0,0	0	0,0
Бібліотеки НДІ	1	4,8	0	0,0	4	19,0	3	14,3	0	0,0	0	0,0	2	9,52	0	0,0	14	66,7	13	61,9	1	2,4
Бібліотеки коледжів та училищ	0	0,0	0	0,0	4	13,3	4	13,3	0	0,0	0	0,0	3	10,0	3	10,0	23	76,7	22	73,3	0	0,0
Всього	15	15,8	8	8,4	37	38,9	32	33,7	3	2,2	1	1,1	9	9,5	6	6,3	37	38,9	35	36,8	7	5,1

Впровадження АБІС

	Досліджені бібліотеки	Використовують АБІС		Не використовують АБІС		Використовують декілька АБІС		АБІС з підтримкою комунікативних форматів	
	К-сть б-к	К-сть б-к	% від дослідж. б-к	К-сть б-к	% від дослідж. б-к	К-сть б-к	% від дослідж. б-к	К-сть б-к	% від б-к з АБІС
ННМБУ	1	1	100,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0
Бібліотеки ВНЗ	19	19	100,0	0	0,0	3	15,8	16	84,2
Обласні бібліотеки	24	19	79,2	5	20,8	0	0,0	16	84,2
Бібліотеки НДІ	41	3	7,3	38	92,7	1	2,6	2	66,7
Бібліотеки коледжів/ училищ	51	9	17,6	41	80,4	0	0,0	4	44,4
Всього	136	51	37,5	84	61,8	4	4,8	39	76,5

Таблиця 11.

АБІС, які впроваджено у бібліотеках

	Використовують декілька АБІС		Ірбіс (демо)		Ірбіс-32		Ірбіс-64		Всього Ірбіс		УФД Бібліотека		Liber-Media		Unilib		МАРК-SQL		Бібліограф (ПолітекСофт)		Інші АБІС	
	К-сть б-к	% б-к з АБІС	К-сть б-к	% б-к з АБІС	К-сть б-к	% б-к з АБІС	К-сть б-к	% б-к з АБІС	К-сть б-к	% б-к з АБІС	К-сть б-к	% б-к з АБІС	К-сть б-к	% б-к з АБІС	К-сть б-к	% б-к з АБІС	К-сть б-к	% б-к з АБІС	К-сть б-к	% б-к з АБІС	К-сть б-к	% б-к з АБІС
ННМБУ	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100	1	100	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Бібліотеки ВНЗ	3	15,8	0	0,0	3	15,8	11	57,9	14	73,7	1	5,3	2	10,5	3	15,8	0	0,0	1	5,3	1	5,3
ОНМБ	0	0,0	1	5,3	9	47,4	6	31,6	16	84,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	15,8
Бібліотеки НДІ	1	33,3	1	33,3	0	0,0	0	0,0	1	33,3	1	33,3	0	0,0	0	0,0	1	33,3	0	0,0	1	33,3
Бібліотеки коледжів/ училищ	0	0,0	1	11,1	3	33,3	0	0,0	4	44,4	1	11,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	33,3	1	0,0
Всього	4	7,8	3	5,9	15	29,4	18	35,3	36	70,6	3	5,9	2	3,9	3	5,9	1	2,0	4	7,8	6	11,8

Таблиця 12.

Процеси та сервіси, які впроваджено в АБІС

	Комплектування		Каталогізація		Книговидача		Е-замовлення		Впроваджено штрих-кодування		Планується штрих-кодування	
	К-сть б-к з АБІС	% б-к з АБІС	К-сть б-к з АБІС	% б-к з АБІС	К-сть б-к з АБІС	% б-к з АБІС	К-сть б-к з АБІС	% б-к з АБІС	К-сть б-к з АБІС	% б-к з АБІС	К-сть б-к з АБІС	% б-к від тих, що не мають штрихкодування
ННМБУ	1	100,0	1	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0
Бібліотеки ВНЗ	13	68,4	19	100,0	10	52,6	4	23,5	10	52,6	9	100,0
ОНМБ	7	36,8	19	100,0	1	5,3	0	0,0	1	5,3	7	38,9
Бібліотеки НДІ	0	0,0	3	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Бібліотеки коледжів/ училищ	6	66,7	9	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	33,3
Всього	27	52,9	51	100,0	11	21,6	4	8,5	11	21,6	20	50,0

Інформаційні електронні ресурси, що підтримуються бібліотеками в АБІС

Таблиця 13.

Бібліотеки, що підтримують в АБІС е-каталоги та інші бази даних власної генерації

	Б-ки, які підтримують е-каталог		Б-ки, які підтримують інші бібліогр. БД		Б-ки, які підтримують авторитетні БД		Б-ки, які підтримують авторитетні БД персоналій		Б-ки, які підтримують авторитетні БД організацій		Б-ки, які підтримують авторитетні тематичні БД	
	К-сть б-к	% від б-к з АБІС	К-сть б-к	% від б-к з АБІС	К-сть б-к	% від б-к з АБІС	К-сть б-к	% від б-к з АБІС	К-сть б-к	% від б-к з АБІС	К-сть б-к	% від б-к з АБІС
ННМБУ	1	100,0	1	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Бібліотеки ВНЗ	17	89,5	11	57,9	3	15,8	2	10,5	0	0,0	1	5,3
ОНМБ	18	94,7	12	63,2	3	15,8	2	10,5	1	5,3	0	0,0
Бібліотеки НДІ	3	100,0	1	33,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Бібліотеки коледжів/ училищ	8	88,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Всього	47	92,2	25	49,0	6	11,8	4	7,8	1	2,0	1	2,0

Таблиця 14.

Засоби лінгвістичного забезпечення е-каталогів

	UniMARC та похідні		ДСТУ ГОСТ 7.1-2006		УДК		ББК		Ключові слова		Предметні рубрики		Інші засоби лінгв. забезпечення	
	К-сть б-к з АБІС	% б-к з АБІС	К-сть б-к з АБІС	% б-к з АБІС	АБІСК-сть б-к з	% б-к з АБІС	АБІСК-сть б-к з	% б-к з АБІС	АБІСК-сть б-к з	% б-к з АБІС	АБІСК-сть б-к з	% б-к з АБІС	АБІСК-сть б-к з	% б-к з АБІС
ННМБУ	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	1	100,0	0	0,0
Бібліотеки ВНЗ	16	84,2	19	100,0	19	100,0	17	89,5	11	57,9	17	89,5	1	5,3
ОНМБ	16	84,2	19	100,0	16	84,2	12	63,2	8	42,1	19	100,0	0	0,0
Бібліотеки НДІ	2	66,7	3	100,0	3	100,0	0	0,0	1	33,3	2	66,7	0	0,0
Бібліотеки коледжів/ училищ	4	44,4	9	100,0	5	55,6	8	88,9	8	88,9	7	77,8	0	0,0
Всього	39	76,5	51	100,0	44	86,3	38	74,5	29	56,9	46	90,2	1	2,0

Інституційні репозитарії у медичних бібліотеках

Таблиця 15.

Інституційні репозитарії

	Опитані б-ки	Підтримують ІР		Не підтримують ІР		Планують створювати ІР		
	К-сть б-к	К-сть б-к	% від опитаних б-к	К-сть б-к	% від опитаних б-к	К-сть б-к	% від опитаних б-к	% від тих, що не підтримують
ННМБУ	1	0	0,0	1	100,0	1	100	100,0
Б-ки ВНЗ	19	3	15,8	16	84,2	11	57,9	68,8
ОНМБ	24	0	0,0	24	100,0	2	8,3	8,3
Б-ки НДІ	12	0	0,0	12	100,0	0	0,0	0,0
Б-ки коледжів/ училищ	51	0	0,0	51	100,0	10	19,6	19,6
Всього	107	3	2,8	104	97,2	24	22,4	23,1

Таблиця 16.

Управління інституційними репозитаріями

	Підтримують ІР	Управління ІР (окремий працівник)		Управління ІР (окремий підрозділ)		Управління ІР (окремо не виділено)	
	К-сть б-к	К-сть б-к	% від б-к, що підтримують ІР	К-сть б-к	% від б-к, що підтримують ІР	К-сть б-к	% від б-к, що підтримують ІР
ННМБУ	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Б-ки ВНЗ	3	2	66,7	1	33,3	0	0,0
ОНМБ	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Б-ки НДІ	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Б-ки коледжів/ училищ	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Всього	3	2	66,7	1	33,3	0	0,0

Таблиця 17.

Потреба у методичній підтримці організації роботи з інституційними репозитаріями

	Підтримують ІР	Не підтримують ІР	Планують створювати ІР	Підтримують + планують ІР	Методичну підтримку потребують						
					К-сть б-к	К-сть б-к із тих, що підтримують	% від б-к, що підтримують ІР	К-сть б-к із тих, що планують ІР	% від б-к, що планують ІР	Не відповіли (к-сть б-к)	Не відповіли (% від к-сті б-к, що підтримують чи планують ІР)
ННМБУ	0	1	1	1	1	0	0,0	1	100	0	0,0
Б-ки ВНЗ	3	16	11	14	11	2	66,7	9	81,8	3	21,4
ОНМБ	0	24	2	2	6	0	0,0	1	50,0	0	0,0
Б-ки НДІ	0	12	0	0	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Б-ки коледжів/ училищ	0	51	10	10	4	0	0,0	4	40,0	0	0,0
Всього	3	104	24	27	22	2	66,7	15	62,5	3	11,1

Електронні (цифрові) бібліотеки у медичних бібліотеках

Таблиця 19.

Електронні бібліотеки

	Опитані б-ки	Підтримують е-бібліотеку		Не підтримують е-бібліотеку		К-сть об'єктів в е-бібліотеках
	К-сть б-к	К-сть б-к	% б-к від опитаних	К-сть б-к	% б-к від опитаних	
ННМБУ	1	1	100,0	0	0,0	4
Б-ки ВНЗ	19	8	42,1	11	57,9	28 164
ОНМБ	24	4	16,7	20	83,3	1 676
Б-ки НДІ	12	0	0,0	12	100,0	0
Б-ки коледжів/ училищ	51	0	0,0	51	100,0	0
Всього	107	13	12,1	94	87,9	29 844

Шляхи доступу до електронних бібліотек

	Підтримують е-бібліотеку	Е-бібліотеки у відкритому доступі в Інтернеті		Е-бібліотеки у локальній мережі/ авторизований мережевий доступ		Оцифровані видання на оптичних дисках	
	К-сть б-к	К-сть б-к	% б-к від тих, що підтримують е-бібліотеку	К-сть б-к	% б-к від тих, що підтримують е-бібліотеку	К-сть б-к	% б-к від тих, що підтримують е-бібліотеку
ННМБУ	1	0	0,0	1	100,0	1	100,0
Б-ки ВНЗ	8	0	0,0	7	87,5	1	12,5
ОНМБ	4	0	0,0	4	100,0	0	0,0
Б-ки НДІ	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Б-ки коледжів/ училищ	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Всього	13	0	0,0	12	92,3	2	15,4

Управління електронними бібліотеками

	Підтримують е-бібліотеку	Система управління е-бібліотекою					
		Е-бібліотеку організовано на е-каталозі		Е-бібліотеку організовано на спец. ПЗ		Інше	
	К-сть б-к	К-сть б-к	% б-к від тих, що підтримують е-бібліотеку	К-сть б-к	% б-к від тих, що підтримують е-бібліотеку	К-сть б-к	% б-к від тих, що підтримують е-бібліотеку
ННМБУ	1	0	0,0	0	0,0	1	0,0
Б-ки ВНЗ	8	4	50,0	0	0,0	4	50,0
ОНМБ	4	2	50,0	0	0,0	2	50,0
Б-ки НДІ	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Б-ки коледжів/ училищ	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Всього	13	6	46,2	0	0,0	7	53,8

Зовнішні електронні ресурси у медичних бібліотеках

Таблиця 22.

Доступ до зовнішніх електронних ресурсів

	Опитані б-ки	Надають користувачам зовнішні е-ресурси						Не надають користувачам зовнішні е-ресурси		Планують надавати користувачам зовнішні е-ресурси	
	К-сть б-к	К-сть б-к	% від опитаних б-к	Е-ресурси відкритого доступу		Передплачені е-ресурси		К-сть б-к	% від опитаних б-к	К-сть б-к	% від тих б-к, що не надають
				К-сть б-к	% від б-к, що надають доступ	К-сть б-к	% від б-к, що надають доступ				
ННМБУ	1	1	100,0	1	100,0	1	100,0	0	0,0	0	0,0
Бібліотеки ВНЗ	19	14	73,7	11	78,6	3	21,4	5	26,3	5	100,0
ОНМБ	24	3	12,5	3	100,0	0	0,0	21	87,5	5	23,8
Бібліотеки НДІ	12	0	0,0	0	0,0	0	0,0	12	100,0	2	16,7
Бібліотеки коледжів/ училищ	51	2	3,9	2	100,0	0	0,0	49	96,1	9	18,4
Всього	107	20	18,7	17	85,0	4	20,0	87	81,3	21	24,1

Канали доступу до зовнішніх електронних ресурсів

	Список на веб-сайті (всього)		Список на веб-сайті (лише)		Е-каталог (всього)		Е-каталог (лише)		Веб+каталог	
	К-сть б-к	% від тих, що надають	К-сть б-к	% від тих, що надають	К-сть б-к	% від тих, що надають	К-сть б-к	% від тих, що надають	К-сть б-к	% від тих, що надають
ННМБУ	1	100,0	1	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Бібліотеки ВНЗ	9	64,3	2	14,3	11	78,6	4	28,6	7	50
ОНМБ	3	100,0	2	66,7	1	33,3	0	0,0	1	33,3
Бібліотеки НДІ	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Бібліотеки коледжів/ училищ	1	50,0	1	50,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Всього	14	70,0	6	30,0	12	60,0	4	20,0	8	40,0

Таблиця 24.

Управління електронними ресурсами

	Надають користувачам зовнішні е-ресурси	Планують надавати	Використовують спец. ПЗ		Планують спец. ПЗ		Управління (працівник)		Управління (підрозділ)		Управління (окремо не виділено)	
	К-сть б-к	К-сть б-к	К-сть б-к	% від тих, що надають	К-сть б-к	% від тих, що надають та планують	К-сть б-к	% від тих, що надають	К-сть б-к	% від тих, що надають	К-сть б-к	% від тих, що надають
ННМБУ	1	0	0	0,0	1	100,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0
Бібліотеки ВНЗ	14	5	0	0,0	5	26,3	6	42,9	6	42,9	2	14,3
ОНМБ	3	5	0	0,0	2	25,0	0	0,0	0	0,0	3	100,0
Бібліотеки НДІ	0	2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Бібліотеки коледжів/ училищ	2	9	0	0,0	4	36,4	1	50,0	0	0,0	1	50,0
Всього	20	21	0	0,0	12	29,3	7	35,0	6	30,0	7	35,0

Таблиця 25.

Потреба у методичній підтримці з управління електронними ресурсами

	Надають доступ до зовнішніх е-ресурсів	Планують надавати доступ до зовнішніх е-ресурсів	Потребують методичної підтримки					
	К-сть б-к	К-сть б-к	К-сть б-к із тих, що надають	% від тих, що надають	К-сть б-к із тих, що планують	% від тих, що планують	К-сть б-к (всього)	% від тих, що надають та планують
ННМБУ	1	0	1	100,0	0	0,0	1	100,0
Бібліотеки ВНЗ	14	5	12	85,7	5	100,0	17	89,5
ОНМБ	3	5	3	100,0	5	100,0	8	100,0
Бібліотеки НДІ	0	2	0	0,0	2	100,0	2	100,0
Бібліотеки коледжів/ училищ	2	9	2	100,0	7	63,6	9	81,8
Всього	20	21	18	90,0	19	90,5	37	90,2